

USHTRIA

Viti i 74-të i botimit Nr. 47 (827745)

Botim Qendror i Ministrisë së Mbrojtjes

E premte, 19 Nëntor 2021

“Dita e Vëzhguesve”

Mbyllet me sukses stërvitja “Strong Eagle 3” e Regjimentit të Operacioneve Speciale dhe trupave britanike

Ka përfunduar me sukses stërvitja e përbashkët e forcave speciale shqiptare dhe atyre britanike, që u zhvillua në rajonet Zall-Herr, Bizë dhe Kepi i Palit. Stërvitja u zhvillua në kuadër të bashkëpunimit me Britaninë e Madhe për vitin 2021. Qëllimi i kësaj stërvitjeje ishte testimi i kapaciteteve taktike të Regjimentit

të Operacioneve Speciale dhe në mënyrë të veçantë të Grupit Special të Operacioneve Tokësore (SOLGT), integrimi i reparteve dhe nënreparteve të ROS për të arritur ndërprueshmërinë me njësitë speciale të Brigadës së Operacioneve Speciale të Mbretërisë së Bashkuar. >>> faqe 2

Bashkëpunimin dypalësh në fushën e mbrojtjes

Begaj: Faleminderit për mbështetjen e vazhdueshme që Maqedonia e Veriut po jep për shtetin e Kosovës

Bashkëpunimi midis dy vendeve, por edhe në kuadër të NATO-s, do të vazhdojë të luajë një rol mjaft të madh në sigurinë e rajonit si dhe për çështjet me interes të përbashkët >>> faqe 3

77-VJETORI I ÇLIRIMIT TË TIRANËS

Mirënjohje për veprën tuaj heroike bij dhe bija të këtij kombi

>>> faqe 7

Komanda Mbështetëse

Zhvillohet ceremonia e përfundimit të Kursit Bazë të Nënoficerit në Komandën Mbështetëse

Në mjediset e Qendrës Stërvitore të Komandës Mbështetëse u zhvillua ceremonia e përfundimit të Kursit Bazë të Nënoficerit, specialiteti Furnizim dhe Xhenio. Të pranishëm në këtë ceremoni ishin zëvendëskomandanti i Komandës Mbështetëse, kolonel Përparim Gega, komandanti i Qendrës Stërvitore kolonel Ylli Zyla, si dhe komandanti i Batalionit të Furnizimit kolonel Arjan Qirko dhe komandantët e reparteve...

>>> faqe 6

Bashkëpunimi

Ekipi ushtarak i Forcës Ajrore vizitë në Qendrën e Kontroll-Raportimit të Malit të Zi

Në kuadër të planit të bashkëpunimit ushtarak dypalësh, midis vendit tonë dhe Republikës së Malit të Zi, një ekip i Forcës Ajrore shqiptare, kryesuar nga shefi i Shtabit i Qendrës së Kontroll-Raportimit, nënkolonel Eduart Pllaha, zhvilloi një vizitë pune dyditore në Qendrën e Kontroll-Raportimit (QKR) të Malit të Zi. Gjatë vizitës, ekipi i Forcës Ajrore zhvilloi takim me komandantin e QKR-së të Malit të Zi, ku fokusi ishte intensifikimi i bashkëpunimit ushtarak midis... >>> faqe 5

Bashkëpunimi NATO-BE

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s takohet me ministrat e Mbrojtjes të BE-së

>>> faqe 9

TAKIMI

(KLSM-12) vizitë në Kolegjin e Mbrojtjes së NATO-s (NDC) Romë, Itali >>> faqe 2

SKËNDERBEGASIT

Në panteonin e vlerave të kombit shqiptar Loro Boriçi, emblema e sportit shqiptar >>> faqe 10

(KLSM-12) vizitë në Kolegjin e Mbrojtjes së NATO-s (NDC) Romë, Itali

Gjeneral Brigade Fabio Giunchi: vizita e KLSM në këtë institucion është një mundësi shumë e mirë e shkëmbimit të eksperiencës në funksion të rritjes së cilësisë në fushën e arsimimit ushtarak për çështjet Strategjike të Sigurisë dhe Mbrojtjes

Kursi i Lartë i Sigurisë dhe Mbrojtjes (KLSM-12), zhvilloi një vizitë mësimore në Qendrën e Studimeve të Larta të Mbrojtjes (CASD) dhe Kolegjin e Mbrojtjes së NATO-s (NDC) Romë, Itali, me qëllim njohjen me misionin, detyrat dhe programin akademik dhe kërkimor të këtyre institucioneve. Në Qendrën e Studimeve të Larta të Mbrojtjes (CASD), pjesëmarrësit e KLSM u pritën nga Drejtori i Qendrës Gjeneral Brigade Fabio Giunchi, i cili e vlerësoi vizitën e KLSM në institucionin që ai drejton si një mundësi shumë e mirë e shkëmbimit të eksperiencës në funksion të rritjes së cilësisë në fushën e arsimimit ushtarak për çështjet Strategjike të Sigurisë dhe Mbrojtjes.

Më pas u vijua me prezantimin e misionit, organizimit, kurrikulave, nivelet e kurseve që CASD organizon, bash-

këpunimit me akademi homologe dhe universitete brenda dhe jashtë Italisë.

Në Kolegjin e Mbrojtjes së NATO-s (NDC), grupi i KLSM u prit nga Drejtori i Politikave dhe Planifikimit Akademik, Gjeneral Brigade Rolf Wagner, i cili i njohu me historikun, misionin, strukturën, kurset, kurrikulat dhe sfidat e së ardhmes të këtij koleji me qëllim përgatitjen e liderëve me aftësi strategjike të menduarit dhe marrjes së vendimeve në situata komplekse. Përmes pyetje - përgjigjeve u sqaruan çështje që kishin të bënin me funksionimin dhe zbatimin e ligjit për arsimin e lartë në të dy vendet, gjithashtu u vu në dukje ngjashmëria e metodologjisë së Kursit të Lartë për Sigurinë dhe Mbrojtjen, e cila mund të plotësohet dhe përmirësohet më tej përmes bashkëpunimit dypalësh.

“DITA E VËZHguesve”

Mbyllet me sukses stërvitja “Strong Eagle 3” e Regjimentit të Operacioneve Speciale dhe trupave britanike

Gjatë tri javëve të këtij trajnimi intensiv në rajone të ndryshme dhe skenarë variabël, efektivet testuan njohuritë e marra mbi procesin e vendimmarrjes

Ka përfunduar me sukses stërvitja e përbashkët e forcave speciale shqiptare dhe atyre britanike, që u zhvillua në rajonet Zall-Herr, Bizë dhe Kepi i Palit. Stërvitja u zhvillua në kuadër të bashkëpunimit me Britaninë e Madhe për vitin 2021. Qëllimi i kësaj stërvitjeje ishte testimi i kapaciteteve taktike të Regjimentit të Operacioneve Speciale dhe në mënyrë të veçantë të Grupit Special të Operacioneve Tokësore (SOLGT), integrimi i reparteve dhe nënreparteve të ROS për të arritur ndërveprueshmërinë me njësitë speciale të Brigadës së Operacioneve Speciale të Mbretërisë së Bashkuar.

Gjatë tri javëve të këtij trajnimi intensiv në rajone të ndryshme dhe skenarë variabël, efektivet testuan njohuritë e marra mbi procesin e vendimmarrjes dhe përgatitjes së urdhrave operacionale, komandim-kontrollin në nivel shtabi me njësitë vartëse, si dhe ndërtimin e komunikimit të sigurt në të gjitha nivelet. Në përmblyllje të stërvitjes, në datë 12 nëntor 2021 në rajonin e Kepit të Palit, u zhvillua “Dita e Vëzhguesve” (Observer’s Day) e stërvitjes “Strong Eagle 3”, në të cilën morën pjesë përfaqësues të Ambasadës Britanike të akredituar në Shqipëri si dhe ushtarakë të lartë britanikë, komandanti i Forcës Tokësore, gjeneral brigade Arben Kingji, komandanti i Forcës Detare, gjeneral brigade Ilir Xhebeuxia si dhe përfaqësues të drejtorive në Shtab të Përgjithshëm. Në skenarin e improvizuar të DVD u bë demonstrimi i aftësive dhe kapaciteteve operacionale të trupave ushtarake të Regjimentit të Operacioneve Speciale (ROS) të FT-së dhe palës britanike. Komandanti i Forcës Tokësore falënderoi dhe vlerësoi bashkëpunimin e deritanishëm me palën britanike si dhe theksoi se ky bashkëpunim do të vijojë të thellohet edhe në të ardhmen.

STAFI

ANJEZA MUSOLLARI
Shef i Sektorit të
Botimeve & Kryeredaktor

Gazetarë:
Mimoza **GOLIKJA**

Redaktore/ korrektore:
Suela **HODA**

Graphic Designer:
Afërdita **HYSAJ**

ADRESA:
Rruga e Dibrës/
Garnizoni “Skënderbej”

77-VJETORI I ÇLIRIMIT TË TIRANËS

Mirënjohje për veprën tuaj heroike bij dhe bija të këtij kombi

Zv. ministrja e Mbrojtjes Dallëndyshe Bici dhe gjeneralmajore Manushaqe Shehu vendosën kurora me lule në përkujtim të të rënëve

Në mëngjesin e 17 nëntorit të vitit 1944, pas 19 ditë e net luftë të ashpër e të pandërprerë, kryeqyteti i Shqipërisë, Tirana, u çlirua. Operacioni për çlirimin e Tiranës u përgatit dhe u zhvillua në kuadrin e mesymjes së përgjithshme të UNÇSH-së për çlirimin e plotë të Shqipërisë. Ky moment historik konsiderohet si operacioni i madh, nga më të rëndësishmit, më të ashpër e më të suksesshmit që kanë zhvilluar njësitë e UNÇSH kundër forcave gjermane e bashkëpunëtorëve të tyre

për çlirimin e qyteteve të Shqipërisë.

Nga "Ushtari i Panjohur", ku u zhvillua ceremonia për 77-vjetorin e Çlirimit të Tiranës, ditës së lirisë, dita ku nderohet sakrificat e heronjve, që luftuan për çlirimin e qytetit, duke qëndruar të bashkuar e duke punuar për një shoqëri të drejtë dhe të barabartë, morën pjesë dhe zv. ministrja e Mbrojtjes Dallëndyshe Bici dhe gjeneralmajore Manushaqe Shehu, të cilat vunë kurora me lule në emër të ministrisë së mbrojtjes dhe Forcave të Armatosura.

Bashkëpunimin dypalësh në fushën e mbrojtjes

Gjeneralmajor Bajram Begaj: Faleminderit për qasjen pozitive dhe mbështetjen e vazhdueshme që Maqedonia e Veriut po jep për shtetin e Kosovës

Bashkëpunimi midis dy vendeve, por edhe në kuadër të NATO-s, do të vazhdojë të luajë një rol mjaft të madh në sigurinë e rajonit si dhe për çështjet me interes të përbashkët

Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FARSH, gjeneralmajor prof. asoc. Bajram Begaj zhvilloi një vizitë zyrtare dyditore në Maqedoninë e Veriut.

Gjatë vizitës së tij në Shkup, gjeneralmajor Begaj u takua me presidentin e Maqedonisë së Veriut z. Stevo Pendarovski, ministrin e Mbrojtjes znj. Radmila Shekerinska, si dhe shefin e Shtabit të Përgjithshëm të Forcave të Armatosura, gjenerallejtënant Vasko Gjurchinovski dhe ambasadorin e RSH, z. Fatos Reka.

Gjatë takimit me gjenerallejtënant Gjurchinovski u nënvizua rëndësia e bashkëpunimit dypalësh ushtarak, aktivitetet e përbashkëta të mbrojtjes, si dhe forcimi i mëtejshëm i këtij bashkëpunimi me pjesëmarrje në stërvitje dhe trajnime të përbashkëta.

Të dy bashkëbiseduesit ndanë të njëjtin qëndrim lidhur me rritjen e bashkëpunimit dypalësh ushtarak, sidomos në fushën e arsimimit, trajnimit dhe stërvitjes, mbrojtjes civile në rast emergjencash, por dhe zhvillimeve në fushën e teknologjisë dhe inovacionit.

Në fokus të veçantë gjatë takimit ishte edhe ndërveprimi në iniciativat rajonale, si ajo Adriatik Charter A-5, SEDM, BCHODs, por edhe Qendra Rajonale për Marrëdhëniet me Publikun.

Gjenerallejtënant Gjurchinovski gjatë takimit vlerësoi rolin e FARSH dhe leadershipin e saj gjeneralmajor Begaj, në rritjen dhe forcimin e bashkëpunimit në fushën e mbrojtjes. Të dy shefat e shtabit ranë dakord për të rritur më tej këtë bashkëpunim midis dy forcave të armatosura.

Nga ana e tij, gjeneralmajor Begaj falënderoi ministrin e Mbrojtjes së Maqedonisë së Veriut për qasjen pozitive dhe mbështetjen e vazhdueshme që Maqedonia e Veriut po jep për shtetin e Kosovës.

Në takimet e tjera me presidentin e vendit z. Pendarovski dhe ministrin

e mbrojtjes znj. Shekerinska, u diskutua për situatën e përgjithshme në rajonin tonë si dhe zhvillimet aktuale në mjedisin e sigurisë dhe të mbrojtjes në Ballkanin Perëndimor.

Gjeneralmajor Begaj falënderoi të dy autoritetet politike për rolin e tyre dhe i siguroi ata për vendosmërinë e FARSH për të rritur dhe zgjeruar më tej bashkëpunimin dypalësh në fushën e mbrojtjes.

Bashkëpunimi midis dy vendeve, por edhe në kuadër të NATO-s, do të vazhdojë të luajë një rol mjaft të madh në sigurinë e rajonit si dhe për çështjet me interes të përbashkët.

Gjatë takimit me gjenerallejtënant Gjurchinovski u nënvizua rëndësia e bashkëpunimit dypalësh ushtarak, aktivitetet e përbashkëta të mbrojtjes, si dhe forcimi i mëtejshëm i këtij bashkëpunimi me pjesëmarrje në stërvitje dhe trajnime të përbashkëta.

Komanda Mbështetëse

Zhvillohet ceremonia e përfundimit të Kursit Bazë të Nënoficerit në Komandën Mbështetëse

Kolonel Gega falënderoi kursantët për rezultatet e arritura, instruktorët e tyre, si dhe bëri një falënderim të veçantë për komandantin e Qendrës Stërvitore për punën palodhur

Në mjediset e Qendrës Stërvitore të Komandës Mbështetëse u zhvillua ceremonia e përfundimit të Kursit Bazë të Nënoficerit, specialiteti Furnizim dhe Xhenio.

Të pranishëm në këtë ceremoni ishin zëvendëskomandanti i Komandës Mbështetëse, kolonel Përparim Gega, komandanti i Qendrës Stërvitore kolonel Ylli Zyla, si dhe komandanti i Batalionit të Furnizimit kolonel Arjan Qirko dhe komandantët e reparteve të Komandës Mbështetëse.

Në fjalën përshëndetëse zëvendëskomandanti i Komandës Mbështetëse kolonel Gega falënderoi kursantët për rezultatet e arritura, instruktorët e tyre, si dhe bëri një falënderim të veçantë për komandantin e Qendrës Stërvitore për punën palodhur.

Kolonel Zyla përgëzoi kursantët për angazhimin maksimal që ata dhanë dhe i uroi suksese në karrierën e tyre ushtarake.

Në këtë kurs morën pjesë 15 kursantë të cilët ishin kryesisht nga Batalioni i Xhenios. Në përfundim të ceremonisë u shpërndanë certifikatat për të gjithë kursantët, ku ndër ta u dalluan për rezultate të larta tetar Artan Çoku në specialitetin Furnizim si dhe tetar Edison Molla në specialitetin Xhenio.

Batalioni i II-të i Këmbëtorisë zhvillon me sukses stërvitjen "Puma 21-01"

Në zbatim të plan-kalendarit të stërvitjeve të Forcës Tokësore për vitin 2021, b2k i Forcës Tokësore po zhvillon stërvitjen e radhës "Puma 21-01" në periudhën 09-11 nëntor 2021, në rajonin e Bovillës, Tiranë.

Qëllimi i kësaj stërvitjeje është kompaktësimi i veprimeve në ruajtjen e objekteve të rëndësishme të veçantë, koordinimi dhe kompaktësimi i veprimeve në nivel togë-kompani për kapjen dhe ruajtjen e objekteve të rëndësishme të veçantë, si dhe procesi i drejtimimit të trupave.

Stërvitja "Puma 21-01" ka një rëndësi të veçantë për b2k dhe nënrepartet që marrin pjesë, ku fokusi kryesor do të jetë k3k dhe toga e zbulimit, e cila do t'i shërbejë stërvitjes certifikuese të Grup-Batalionit të Lehtë të Këmbëtorisë (GBLK) gjatë vitit 2022, si dhe ruajtjes së kapaciteteve operacionale të kompanisë.

Atasheu ushtarak, kolonel Nicolas Coussière zhvilloi një vizitë në Komandën e Forcës Detare

Komandanti i Forcës Detare, Ilir Xhebexhia falënderoi dhe vlerësoi bashkëpunimin në rritje midis dy palëve. Atasheu ushtarak, kolonel Nicolas Coussière zhvilloi një vizitë në Komandën e Forcës Detare. Ai u prit në takim nga komandanti i Forcës Detare, gjeneral brigade Ilir Xhebexhia. Gjatë takimit u vlerësua niveli i bashkëpunimit të deritanishëm si dhe vazhdimësia e ecurisë së këtij bashkëpunimi dypalësh në vizitat portuale të përbashkëta, stërvitjet me anije dhe me zhytës, pastrimi i hotspotëve në hapësirën detare nga municionet e vjetra.

Që zemra e botës të vazhdojë të rrahë, dhuro gjak, dhuro jetë!

Në ambientet e QAPU Bunavi, Vlorë, u zhvillua aktiviteti i dhurimit vullnetar të gjakut me studentët e Fakultetit të Mbrojtjes dhe Sigurisë në bashkëpunim me Qendrën Kombëtare të Transfuzionit të Gjakut "Që zemra e botës të vazhdojë të rrahë, dhuro gjak, dhuro jetë!" Faleminderit dhe mirënjohje të madhe për studentët e Departamentit të Formimit Ushtarak në Bunavi, që iu bashkuan fushatës së dhurimit vullnetar të gjakut në ndihmë të pacientëve me talasemi.

Dhuro gjak shpëto jetë!

BASHKËPUNIMI

Ekipi ushtarak i Forcës Ajrore vizitë në Qendrën e Kontroll-Raportimit të Malit të Zi

Intensifikimi i bashkëpunimit ushtarak midis dy qendrave respektive të kontroll-raportimit, në kuadër të realizimit të policimit ajror nga NATO, si dhe shkëmbimin e informacionit mbi fluturimet e mjeteve ajrore dhe avionëve të NATO-s

Në kuadër të planit të bashkëpunimit ushtarak dypalësh, midis vendit tonë dhe Republikës së Malit të Zi, një ekip i Forcës Ajrore shqiptare, kryesuar nga shefi i Shtabit i Qendrës së Kontroll-Raportimit, nënkolonel Eduart Pllaha, zhvilloi një vizitë pune dyditore në Qendrën e Kontroll-Raportimit (QKR) të Malit të Zi.

Gjatë vizitës, ekipi i Forcës Ajrore zhvilloi takim me komandantin e QKR-së të Malit të Zi, ku fokusi ishte intensifikimi i bashkëpunimit ushtarak midis dy qendrave respektive të kontroll-raportimit, në kuadër të realizimit të policimit ajror nga NATO, si dhe shkëmbimin e informacionit mbi fluturimet e mjeteve ajrore dhe avionëve të NATO-s, të cilët realizojnë policimin ajror në hapësirat ajrore të vendeve përkatëse nëpërmjet rrjeteve të komunikimit dhe sistemit të integruar të komandim-kontrollit (ICC).

Gjithashtu ekipi i QKR-së u prit në takim edhe nga komandanti i Forcës Ajrore të Malit të Zi, nënkolonel Nena Pavlović, i cili theksoi rëndësinë e bashkëpunimit ushtarak dypalësh duke orientuar realizimin e stërvitjeve të përbashkëta sintetike (Computer Aided Exchange - shkëmbimit të informacionit me kompjuter), nëpërmjet koordinimit dhe drejtimit të Qendrës Shumëkombëshe për Operacionet Ajrore (Combined Air Operations Centre-CAOC), Torrejon si dhe realizimin e vizitave njohëse nga efektivët e këtyre njësive, por edhe mënyrat dhe procedurat e punës në përditshmërinë e tyre.

Në fund të takimit komandanti i Forcës Ajrore të Malit të Zi shprehu dëshirën për realizimin e një vizite në komandën e Forcës Ajrore në të ardhmen, me qëllim shkëmbimin e eksperiencës mbi modernizimin e Forcës Ajrore dhe rritjen e kapaciteteve për vëzhgimin e hapësirës ajrore, të cilin vendi ynë është duke e realizuar.

Ekipi i Forcës Ajrore zhvilloi takim me komandantin e QKR-së të Malit të Zi, ku fokusi ishte intensifikimi i bashkëpunimit ushtarak midis dy qendrave respektive të kontroll-raportimit, në kuadër të realizimit të policimit ajror nga NATO, si dhe shkëmbimin e informacionit mbi fluturimet e mjeteve ajrore dhe avionëve të NATO-s, të cilët realizojnë policimin ajror në hapësirat ajrore të vendeve përkatëse nëpërmjet rrjeteve të komunikimit dhe sistemit të integruar të komandim-kontrollit (ICC).

Lamtumirë major[®] Ana Lluka Tola (Teodori)

Në datën 16 nëntor 2021 u përcoll për në banesën e fundit, në moshën 71 vjeçare, zonja Ana Tole, nënë dhe ushtarake shëmbullore.

Ana Teodori, mbas përfundimit të shkollës së mesme, veshi uniformën e studentes ushtarake, duke u bërë një nga oficeret e para në shërbim të atdheut. Pasi përfundoi me sukses shkollën e lartë të oficerave, në gusht të vitit 1970, Ana filloi punë si shefe laboratorit në Flotiljen Detare të Kepit të Palit.

Që në fillim si oficeret e re u dallua për korrektësi, disiplinë dhe marrëdhënie korrekte me shokët e kolegët.

Ajo krijoi respekt të veçantë tek detarët e flotiljes, ku shërbeu për shumë vite, në vijim dhe në Bazën Detare Ushtarake, BUD-I, në detyra

të ndryshme, si shefe ndërlihdje, shefe sekretarie, etj. deri në vitin 1988.

Këtu Ana u njoh dhe me bashkëshortin e saj z. Nikolla Tole, ish Drejtues i BUD-it Durrës.

Më vonë ushtarakja e përkushtuar Ana Tole shërbeu tek shkolla e mesme industriale si instruktore, me pas shefe personeli në Regjimentin AKA, dhe para se të dilte në rezervë, juriste në ish Divizionin e Shijakut, vitin 1996.

Me një karrierë të spikatur si ushtarake, majore Ana u shqua për devotshmerinë e përkushtimin në kryerjen e çdo detyrë të ngarkuar, duke ja lehtësuar punën dhe bashkëshortit të saj po ushtarak.

Gjithashtu me nivelin e saj kulturor, përpjekjet e vazhdueshme për ngritjen tekniko-profesionale, urtësinë dhe këmbënguljen në zbatimin e detyrave,

Ana fitoi respektin e çdo kolektivi ushtarak dhe civil ku shërbeu.

Por edhe mbasi doli ushtarake në rezervë, Ana nuk e ndërpreu punën dhe veprimtarinë e saj, tashmë si juriste në jetën civile.

Bashkë me Nikollën, i cili u nda nga jeta dy vite më parë, ata rritën, arsimuan dhe edukuan dy fëmijë shëmbullore, të cilët kanë të drejtë të krenohen me prindërit e tyre.

Në këtë hidhërim të familjes Tole bashkohen dhe të gjithë miqtë, shokët, kolegët që kanë punuar bashkë me të ndjerën Ana dhe bashkëshortin e saj Nikolla.

Lamtumirë majore[®] Ana Tole!
U prehsh në paqe!

Nga Gerta Meço
dhe Shefqet Kercelli

Planifikim, lëvizje dhe mirëmbajtje e forcave ushtarake

Komanda Mbështetëse e FA-së, krijimi dhe transformimi

MSC. MIMOZA GOLIKJA

Në vend të hyrjes, në fillim të këtij shkrimi do të doja të përmendja se ndërsa termi “logjistike” mund të përfshijë kuptime të ndryshme, në thelb ka të bëjë me të pasurit gjënë e duhur, në vendin e duhur, në kohën e duhur. Logjistika përkufizohet si shkencë për planifikimin dhe kryerjen e lëvizjes dhe mirëmbajtjes së forcave. Ajo është e një rëndësie jetike për çdo operacion ushtarak dhe pa të, operacionet nuk mund të kryhen dhe të mbahen. Logjistika mund të shihet si urë lidhëse midis forcave të dislokuara dhe bazës industriale, e cila prodhon materialin dhe armët që i nevojiten FA-së për të përbushur misionin e saj. Transformimi i përhershëm i sistemit të Forcave të Armatosura në të njëjtën kohë gjeneroi modernizimin e ushtrisë dhe logjistika në vetvete u perceptua jo vetëm si pika qendrore e së ardhmes së veprimeve ushtarake, por edhe si pikë mbështetëse për forcat që zhvillojnë përpjekjen për t’u trajnuar dhe përgatitur në paqe me të njëjtën logjistike e mbështetje dhe në të njëjtat kushte si në fushën e betejës. Mbështetja me logjistikën e nevojshme e FA-së nga ana tjetër, është vazhdimisht në zhvillim e sidomos edhe për shkak të ndryshimeve moderne të teknikës luftarake dhe veprimeve ushtarake shumëkombëshe. Për këtë arsye, mbështetja e FA-së zhvillohet në mënyrë të ngjashme, shpejt dhe me efikasitet.

Komanda Mbështetëse është pikërisht ajo që përshtat kapacitetin dhe aftësinë e saj operative sipas nevojës, për të mbështetur objektivat e Strategjisë Ushtarake, në përputhje me prioritetet, për të siguruar mbështetjen e duhur dhe në kohë të forcave. Komanda Mbështetëse, si forca e pestë e Forcave tona të Armatosura, ka një mision tepër

të rëndësishëm për ushtrinë shqiptare siç është sigurimi i kapaciteteve për mbështetjen me logjistikë, infrastrukturë, shërbim shëndetësor dhe shërbime të tjera të FA-s në interes të plotësimit të misionit të tyre kushtetues si dhe sigurimin e kapaciteteve të nevojshme operacionale për kryerjen e operacioneve luftarake, emergjencave civile, kërkim-shpëtimit, operacioneve humanitare dhe ato në ndihmë të komunitetit në bashkëpunim me strukturat e tjera të FA-së.

Të konsoliduar tashmë, këtë forcë e kemi parë tekta siguron në çdo kohë aftësi operacionale dhe gatishmëri luftarake në kapacitetet e nevojshme, për t’u përgjigjur, sfidave, kërcënimeve dhe rreziqeve të kohës. E kemi parë tekta kryen detyrat e saj kur mbështet aktivitetet e FA-së të RSH me klasat e furnizimit dhe me shërbimet logjistike, kur ka siguruar kapacitetet e nevojshme operacionale për kryerjen e operacioneve luftarake, (stërvitjet), emergjencave civile, kërkim-shpëtimit, operacioneve humanitare dhe ato në ndihmë të komu-

sipas klasave dhe niveleve të furnizimit, siguron nëpërmjet BCU-së, trajnimin dhe përgatitjen e personelit ushtarak dhe civil për detyra specifike. Ajo arsimon, trajnon, stërvit, kualifikon oficerët, nën-oficerët dhe ushtarët e strukturave të FA-së në specialitetet e ndryshme në interes të përbushjes së misionit të tyre.

Krijimi dhe transformimi, fillesat e Komandës Mbështetëse të FA-së

Komanda Mbështetëse dhe njësitë e mbështetjes logjistike të FA-së, ndërkohë sot, në një rrugëtim të gjatë, 74 vjeçar, por tashmë nën një modernizim të vazhdueshëm, përpiqen të jenë në gjendje të përbushin kërkesat për të mundur mbështetjen logjistike të operacioneve ushtarake në çdo lloj mjedisi. Duke kthyer kokën pas, Komanda e Mbështetjes shënon datën e parë historike të saj 14 nëntorin e vitit 1947, me krijimin e Depos Qendrore të Intendencës, por që në vitin 1948, Depoja Qendrore e Intendencës do të emërtohej Magazinat Qendrore të Ushtrisë dhe vetëm një vit më vonë, pikërisht në vitin 1949, Magazinat Qendrore të Ushtrisë, do të emërtoheshin Reparti me numër 8770, numër të cilin e mbajtën deri në vitin 1993. E në vitin 1993, Magazinat Qendrore të Ushtrisë, emërtohen Bazat e Furnizimit të Ushtrisë në Tiranë, Elbasan, Berat dhe Rrëshen dhe në vitin 2000, krijohet Komanda e Mbështetjes Logjistike, e cila mori në përbërje dhe Bazat e Furnizimit të Ushtrisë. Në vitin 2003, në kuadër të riorganizimit të Komandës së Mbështetjes Logjistike, Bazat e Furnizimit të Ushtrisë në Tiranë, Elbasan, Berat dhe Rrëshen, suprimohen dhe mbi bazën e tyre krijohet Brigada e Furnizimit të Ushtrisë. Viti 2007, do të ishte koha kur Komanda e Mbështetjes Logjistike, do të riorganizohet në Komandë Mbështetëse me përbërje, Brigadën Logjistike (krijuar nga suprimimi i Brigadës së Furnizimit dhe

Brigadës së Transportit), Regjimentin e Mbështetjes së SHP, Regjimentin e Infrastrukturës, Qendrën e Personel-Rekrutimit, Spitalin Ushtarak Qendror Universitar dhe Batalionin e Policisë Ushtarake. Ishte viti 2010, kur mbi bazën e urdhrin të shefit të SHP të FA-së, nr. 31 datë 24.02.2010, Komanda Mbështetëse suprimohet dhe mbi bazën e saj riorganizohet Brigada Logjistike. Ndërsa në vitin 2014, mbi bazën e urdhrin të ministrit të Mbrojtjes nr. 603, datë 23.07.2014 Brigada Logjistike, Brigada e Mbështetjes Rajonale suprimohen dhe mbi bazën e tyre riorganizohet Komanda Mbështetëse.

Funksionimi, njësitë dhe rrugëtimi i tyre historik

Për të mbështetur FA-të në kohë paqeje, krize dhe lufte, KM ka njësi të lëvizshme dhe aftësi për të mbështetur pjesëmarrjen e Forcave të Armatosura në përbushjen e misionëve të tyre, duke përfshirë angazhimet dypalëshe dhe shumëpalëshe si dhe ato me forcat e NATO-s. Prandaj si një strukturë e rëndësishme e FA-së, KM sot, kryen funksionet e saj nëpërmjet Komandës dhe Shtabit, i cili drejton me profesionalizëm aktivitetin ditor me degët e tij si, Dega e personelit (G1), Dega e zbulimit (G2), Dega e operacioneve (G3), Dega e logjistikës (G4), Dega e planifikimit (G5), Dega e ndërlidhjes (G6) dhe Dega e bashkëpunimit civilo-ushtarak (G9). Logjistika, transferimi i personelit dhe materialeve nga një vend në tjetrin, si dhe mirëmbajtja e materialeve, është thelbësore që një ushtri të jetë në gjendje të mbështesë një dislokim të vazhdueshëm ose t’u përgjigjet në mënyrë efektive kërcënimeve emergjente. Forcat logjistike të Ushtrisë përdorin asetet dhe burimet e tyre për të siguruar gatishmërinë operacionale, qëndrueshmërinë, lëvizsh-

mërinë dhe akomodimin për të gjithë FA-në. Komanda Mbështetëse fokusohet në sigurimin e të gjitha llojeve të furnizimeve, duke përfshirë karburantin dhe municionin, si dhe në mirëmbajtjen e pajisjeve ushtarake. Po cilat janë njësitë me të cilat kjo komandë operon në luftë dhe paqe? Cili është aktiviteti i tyre ushtarak? Le t'i sjellim më poshtë shkurtimisht.

Qendra Stërvitore e Komandës Mbështetëse është qendra që synon arsimimin, trajnimin, stërvitjen dhe kualifikimin e oficerëve, nënoficerëve dhe ushtarëve profesionistë të strukturave të FA-së, në specialitetet furnizim, transport, mirëmbajtje, xhenio, personel, administratë, armatim-municion, dhe shëndetësi. Kjo qendër harton programe dhe materiale mësimore të kurseve dhe trajnimeve në bashkëpunim me komandat e forcave, njësi reparteve SHT, KDS, dhe institucione të tjera arsimore ushtarake në përputhje me kërkesat e kapacitetit të arsimimit ushtarak profesional në FA. Ajo zhvillon kurse institucionale, kurse funksionale dhe trajnime të tjera afatshkurtra sipas fushave përkatëse dhe sipas nevojave të strukturave të FA-së. Qendra Stërvitore e KM ka ardhur si rrjedhojë e përgatitjes dhe nevojës për trajnim dhe kualifikimin e personelit të FA-së dhe ka dalë nga Shkolla e Trupës së KDS-së si rrjedhojë e ndryshimit të strukturave në organizimin e FARSH, për të trajnuar personelin në shërbimin e mbështetjes logjistike të trupave të luftimit.

Batalioni i Furnizimit është njësi ushtarake që merret me mbarëvajtjen e mbështetjes me furnizime sipas klasave të furnizimit dhe shërbime fushore të RSH, në kohë paqe, krize e lufte, kryen administrimin e armatimit, municioneve e pajisjeve të tepërta dhe rezervës në FA, në përputhje me urdhrat dhe

planet e KM-së. Ky batalion siguron mbështetjen me furnizime (klasa I-V), mbështetjen me shërbime fushore të strukturave të FA-së për realizimin e aktivitetit të përditshëm dhe zhvillimin e operacioneve ushtarake. Këto kapacitete përfshijnë marrjen, magazinimin, administrimin, shpërndarjen sipas klasave të furnizimit dhe sigurimin e shërbimeve fushore, ruajtjen dhe administrimin e armatim-municionit rezervë të FA-së. Kapacitetet e batalionit të Furnizimit janë depot e përhershme të furnizimit edhe ambientet për vendosjen dhe magazinimin e materialeve të tepërta dhe skrapit. Batalioni i Furnizimit është krijuar me urdhër të MM nr. 22 datë 11.06.2003, "Për riorganizimin e Komandës Logjistike", në vartësi të Brigadës së Furnizimit me vend-dislokim në Surrel; Në kuadër të riorganizimit të Forcave të Armatosura me urdhër të ministrit të Mbrojtjes nr. 295/1, datë 22.06.2010 "Për riorganizimin e Brigadës Logjistike u bë riorganizimi i batalionit të Furnizimit në vartësi të Brigadës Logjistike me vend-dislokim në Brar; Në zbatim të urdhrat të ministrit të Mbrojtjes nr. 704/1, datë 19.09.2014 "Për riorganizimin e Komandës Mbështetëse u bë riorganizimi i batalionit të Furnizimit në vartësi të Komandës Mbështetëse me vend-dislokim në Pezë Helmës. Pra Batalioni i Furnizimit është pjesë e strukturës së FA-së, në vartësi të KM.

Një strukturë tjetër po aq e rëndësishme është Batalioni i Transportit, që do të thotë komandim, kontroll, trajnim dhe mirëmbajtje e një niveli të lartë gatishmërie dhe operacionale e mjeteve

por dhe që siguron transport të personelit dhe ngarkesave në mbështetje të operacioneve të FA-së, në ndihmë të komunitetit e në të gjithë spektrin e operacioneve. Realizon mbështetjen me transport të strukturave të FA-së, për përbashkimin e operacioneve të emergjencave, krizave fatkeqësive natyrore, ndihmave humanitare dhe operacioneve paqeruajtëse. Transporton personelin, pajisjet, kontejnerët dhe ngarkesat në mbështetje të operacioneve të FA-së të RSH. Administron dhe mirëmban infrastrukturën, pajisjet dhe teknikën. Merr pjesë në stërvitje të përbashkëta me qëllim realizimin dhe mbështetjen me transport sipas standardeve të NATO-s. Historiku i këtij shërbimi lidhet me krijimin e batalionit të parë të transportit më 13 prill 1945. Në maj 1945, në vazhdim u krijua batalioni i dytë i transportit. Pas një procesi ristrukturimi që zgjati afërsisht 40 vjet, në 1983 u krijua regjimenti i transportit. Si pasojë e faktit që specialiteti i transportit ishte bërë një nga kompetentet kryesore të FA të RSH, në vitin 1993 për herë të parë u krijua Brigada e Transportit. Që nga viti 2007 deri më sot, trupat e transportit janë të organizuara në nivel batalioni.

të lehta dhe artillerisë së FA. Ajo organizon punën për pritjen, detektimin, kontrollin e riparimit dhe dorëzimit të mjeteve të riparuar si dhe organizon mbledhjet mësimore për administrimin dhe menaxhimin e materialeve. Infrastruktura ekzistuese e kësaj qendre është krijuar si Uzina e Tankeve dhe deri në vitin 1992 ajo ka funksionuar si reparat ushtarak. Në korrik të vitit 2007 ky reparat u cilësua si Qendra e Riparimit të Nivelit të 3 dhe të 4 të mjeteve dhe agregateve të FA. Qendra me emërtimin që mban aktualisht u krijua në vitin 2011 dhe në vitin 2013, ndryshoi strukturën e saj duke shtuar dy reparte të reja, Repartin e Riparimit të Armatimit dhe Repartin Ndërlidhje Elektronike. Në vitin 2014 kësaj qendre iu shtua edhe reparti i evakuimit, të tre këto reparte funksionojnë të ndërthurura midis tyre dhe bëjnë të mundur riparimin e mjeteve, agregateve dhe pajisjeve të strukturave të FA.

Laboratori Qendror i Forcave të Armatosura (LQFA), strukturë tjetër e rëndësishme, është mbështetja me shërbime laboratorike të FA-së, që kryen nëpërmjet metodave analitike identifikimin e agjentëve kimikë dhe biologjikë të fushës së luftës, analizat

E ndërsa përmendim transportim s'mund të lëmë pa përmendur Qendrën e Riparimit dhe Mirëmbajtjes të Teknikës së FA-së, që siguron riparim të përgjithshëm dhe mirëmbajtje të mjeteve motorike në inventar të FA-së. Kjo qendër përgjigjet për prodhimin dhe rigjenerimin e detaleve, nyjeve dhe agregateve të mjeteve motorike të FA-së. Por ajo koordinon mbështetjen logjistike në përputhje me prioritetet e Qendrës dhe propozon nxjerrjen jashtë përdorimit të mjeteve duke kryer procesin e shpërbërjes së tyre. Kryen kontrollin teknik periodik dhe vjetor të mjeteve motorike të FA dhe përgjigjet për mirëmbajtjen e riparimit e armëve

fiziko-kimike në mënyrë sistematike të municioneve dhe lëndëve plasëse, kontrollin dhe monitorimin e mjedisit në vend-dislokimet dhe zonat ku operojnë FA-të, mbështet pushtetin lokal në rast të incidenteve kimike. Kryen shërbime laboratorike për të testuar, analizuar, vlerësuar dhe siguruar kontroll cilësor të të gjitha materialeve logjistike, sipas klasave të furnizimit (I-V), ku përfshihen pajisje NBC dhe pajisje të vëna në përdorim në FA të RSH në baza ditore. Në FA lindin nevoja e kryerjes së një sërë analizash për testimin e ambienteve, kimikateve toksike, lëndëve ndotëse, municioneve, karburant-lubrifikanteve, ushqimeve

etj. Nisur nga kjo nevojë e domosdoshme MM ka krijuar Laboratorin e Karburant-Lubrifikanteve, Laboratorin Kimik dhe Laboratorin e Municioneve. Laboratori i Karburanteve dhe Lubrifikanteve u krijua në vitin 1954 duke realizuar detyrat me një laborator fushor, ku kryente të gjitha analizat e karburant-lubrifikantëve të FA-së në përdorim, ruajtje dhe rezervat e shtetit. Ky laborator një herë në 6 muaj kryente analizat e karburanteve të aviacionit dhe një herë në vit ato të lubrifikantëve. Nga ana tjetër Laboratori Kimik u krijua në vitin 1965. Qëllimi i ngritjes së këtij laboratorit ishte fillimi i punës studimore për aplikimin në FA të të rejave lidhur me ADM dhe mbrojtjen prej tyre, sidomos në drejtim të armës së kimisë dhe mjeteve djegëse. Në mars të vitit 1996 Laboratori i Kimisë, Laboratori i Intendencës dhe Laboratori i Municioneve u bashkuan në një të vetëm dhe u emërua Laboratori Qendror i Forcave të Armatosura (LQFA) me vartësi nga drejtoria Logjistike në MM. Me krijimin e Komandës së Mbështetjes Logjistike në vitin 2000 LQFA kaloi nën vartësinë e saj. Në vitin 2014 si rezultat i riorganizimit të FA-së, LQFA kaloi në vartësi të Qendrës së Menaxhim Materialeve dhe në janar të vitit 2017 LQFA kaloi në vartësi të KM.

Batalioni i Mbështetjes Rajonale, nga ana e tij siguron kapacitetet e nevojshme operacionale për kryerjen e operacioneve luftarake të emergjencave civile, të kërkim-shpëtimit, operacioneve humanitare dhe ato në ndihmë të komunitetit. Por ai gjithashtu përgatit dhe stërvit personelin në interes të detyrimeve që kërkon misioni i BMR, për ta aftësuar atë për t'iu përgjigjur kërcënimeve dhe rreziqeve në realizimin e misionit. Batalioni i Xhenios (bXH) është gjithashtu një strukturë tepër e rëndësishme e KM, që siguron dhe mban në gatishmëri kapacitetet e nevojshme operacionale për kryerjen e operacioneve të EC, humanitare dhe ato në ndihmë të popullsisë, mbështetjen e strukturave të FA-së për zhvillimin dhe përmirësimin e infrastrukturës, kërkimin, zbulimin, çminimin, dhe asgjësimin e municioneve të rrezikshme dhe lëndëve plasëse në operacione brenda dhe jashtë vendit. Siguron dhe mbështet përmirësimin e infrastrukturës të FA, poligone stërvitje dhe rrjetin rrugor. Por dhe siguron kapacitetet për riparimin dhe ndërtimin e urave në interes të FA-së dhe komunitetit etj. dhe nëse shohim pas, Batalioni i Xhenios është vazhdim i Batalionit Xhenier-Ndërtues, i cili u krijua më 20 korrik 1968, si vazhdimësi e batalionit të mekanizmave të rëndë, ose Rep. Usht. Nr. 2261 i pajisur me teknikë xheniere dhe gërmuese e mjete transporti që kryente punime të ndryshme speciale, për t'u ardhur në ndihmë reparteve të tjerë xhenierë, në vendosje të reparteve të FA-së në kazerna dhe veçanërisht në punimet fortifikuese mbrojtëse. Pas viteve 1990 struktura e batalionit xhenier ka pësuar ndryshime të shpeshta strukturore, në përshtatje edhe me ndryshimet e bëra në strukturën e FA-së. Reparti Ushtarak 2261 mori numrin Reparti Ushtarak 1025 dhe në vitin 2014 batalioni i xhenios ka thithur edhe nënrepartin EOD, nga i cili janë kontrolluar dhe pastruar nga municionet dhe minat me dhjetëra zona të "ndotura", duke kontribuar ndjeshëm në rritjen e sigurisë në vend. Krahas përmirësimit të infrastrukturës në njësitë dhe repartet e FA-së, batalioni xhenios ka kontribuar në përmirësimin e infrastrukturës në disa komuna e bashki të vendit për ndërtimin e rrugëve dhe urave mekanike, pastrimin e zonave (hotspot) dhe asgjësimin e municioneve tepër dhe jashtë FA-së.

15 vjet NATO-Serbi Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s: Partneriteti me Serbinë ka rëndësi për të gjithë ne

Më 15 nëntor 2021, Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Mircea Geoană foli virtualisht në edicionin e vitit 2021 të Seminarit Rose-Roth të Asamblesë Parlamentare të NATO-s në Beograd.

“Ne jemi këtu sot për të shënuar një moment historik shumë të veçantë, 15 vjet të pjesëmarrjes së Serbisë në Programin e Partneritetit për Paqe të NATO-s”, -tha Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s. “Partneriteti afatgjatë i Serbisë me NATO-n është i mirë për popullin e Serbisë; është mirë për stabilitetin e rajonit; dhe është gjithashtu e mirë për sigurinë më të gjerë transatlantike; kështu që ky partneritet ka rëndësi për të gjithë ne,” -theksoi ai.

Edicioni i dytë i takimit Shtabi Ushtarak Ndërkombëtar i NATO-s pret Shtabin Ushtarak të BE-së

Më 16 nëntor 2021, Drejtori i Përgjithshëm i Shtabit Ushtarak Ndërkombëtar të NATO-s (IMS), gjeneralletënant Hans-Werner Wiermann priti Zëvendësdirjtorin e Përgjithshëm të Shtabit Ushtarak të Bashkimit Evropian (EUMS), gjeneralletënant Giovanni Manione dhe stafin e tij në Shtabin e NATO-s, për takimi e dytë dyvjeter IMS-EUMS.

Në hapjen e konferencës, gjeneralletënant Hans-Werner Wierman, falënderoi pjesëmarrësit e rikthyer në selinë e NATO-s për takimin e parë personal IMS-EUMS që nga fillimi i pandemisë dhe theksoi punën dhe vendosmërinë e vazhdueshme të demonstruar nga stafet përkatëse, gjatë gjithë krizës shëndetësore, si një tregues i rëndësisë që i kushtohet kësaj marrëdhënieje nga të dy institucionet. Një nga çështjet kyçe të diskutuara ishte zhvillimi i dy reflektimeve strategjike, për BE-në Busulla Strategjike dhe për NATO-n, rinovimi i Konceptit të saj Strategjik. Çdo organizatë informoi mbi procesin e reflektimit dhe zhvillimin e vazhdueshëm të strategjive të veta, gjë që çoi në një diskutim mbi rëndësinë e komplementaritetit dhe kohezionit midis të dy dokumenteve.

Agjenda përfshinte gjithashtu një informim nga Dega e Politikës së Sigurisë dhe Mbrojtjes së EEAS mbi monitorimin dhe koordinimin e zbatimit të Deklaratave të Përbashkëta NATO-BE. Në mjedisin

aktual strategjik, përballë sfidave dhe kërcënimeve të reja, bashkëpunimi ndërmjet BE-së dhe NATO-s mbetet thelbësor. Me 21 anëtarë të përbashkët, siguria e BE-së dhe NATO-s është qartësisht e ndërlidhur dhe puna së bashku për çështjet kyçe forcon reagimin e tyre të përbashkët. Kjo u pasua nga një informim nga Komanda Supreme Aleate e Transformimit mbi aktivitetet hapësinore të NATO-s. NATO-s i duhet një ndërgjegjësim i mirë i situatës, akses i besueshëm në shërbimet hapësinore dhe ajo duhet të ruajë avantazhin e saj teknologjik. NATO e ka shpallur hapësirën një fushë operationale krahas ajrit, tokës, detit dhe kibernetikës dhe gjithashtu ka krijuar një Qendër Hapësinore të NATO-s në Gjermani.

Qendra Rajonale e Iniciativës së Bashkëpunimit NATO-Stamboll seminar mbi dezinformimin

Mircea Geoană: Aleatët e NATO-s dhe vendet partnere ndajnë shqetësime të përbashkëta

Më 16 nëntor, Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s, Mircea Geoană foli në një seminar hibrid mbi komunikimet strategjike dhe kundër dezinformimit të organizuar nga Qendra Rajonale e Nismës së Bashkëpunimit NATO-Stamboll (NIRC) në Kuvajt. “Aleatët e NATO-s dhe vendet partnere ndajnë shqetësimet për dezinformimin dhe rrezikun që ai paraqet për shoqëritë tona”, -tha Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm. NATO ka një përvojë të gjatë në trajtimin e dezinformatave si nga aktorët shtetërorë ashtu edhe nga ata jo shtetërorë dhe luftimi i dezinformatave është në qendër të agjendës së NATO-s për vitin 2030. Qasja e NATO-s për të luftuar dezinformimin: fokusi në COVID-19 dhe portali “Setting the Record Straight” janë shembuj se si NATO kundërshton dezinformimin. Takimi i radhës është caktuar në maj 2022.

“DIXHITALIZIMI I OQEANIT”

NATO: Sistemet Detare pa pilot, teknologji të reja për të “ndryshuar lojën”

Bordi Këshillimor i Inovacionit i Sistemeve Detare të pa pilotuar të NATO-s (MUS) u mbledh për herë të parë në selinë e NATO-s. Ai ofron këshilla për shtabin e NATO-s për zhvillimin dhe përdorimin e Sistemeve Detare pa pilot dhe të gjitha teknologjive të reja në fushën detare. Që nga krijimi i tij në 2019, Bordi Këshillimor i Inovacionit MUS ka ofruar këshilla strategjike për të ofruar aftësi dhe për të përdorur teknologji të reja për të “ndryshuar lojën” në fushën detare. Koncepti i Oqeanit Dixhital është miratuar nga Marina kryesore aleate dhe është krijuar për të përmirësuar kapacitetin e aleatëve për të ‘parë oqeanet tanë’ nëpërmjet krijimit të një rrjeti sensorësh në shkallë globale, nga shtrati i detit në hapësirë, për të parashikuar, identifikuar, klasifikuar dhe luftuar më mirë kërcënimet. Ai parashikon ndërgjegjësimin e fushës detare, sensorë nënujorë, anije sipërfaqësore pa pilot, drone dhe satelitë, dhe shfrytëzon AI, të dhëna të mëdha dhe sisteme autonome, së bashku me asetet konvencionale.

Ndihmës Sekretari i Përgjithshëm për Investimet në Mbrojtjes, Camille Grand dhe Zëvendës Ndihmës Sekretari i Përgjithshëm, Robert Weaver, diskutuan dhe miratuan arritjet e fundit nga Bordi. Zoti Grand tha se “Një oqean dixhital është një shembull i shkëlqyer i një mundësie për të shfrytëzuar teknologjitë e reja dhe në zhvillim për të ruajtur avantazhin tonë operacional. Ne jemi të përkushtuar për të ofruar aftësitë e duhura që i duhen Aleancës sonë për të kryer detyrat e saj kryesore dhe për të ruajtur avantazhin tonë teknologjik ndaj kundërshtarëve dhe sfiduesve të mundshëm. MUS IAB është një bord shumë i talentuar që është i përkushtuar për të na ndihmuar të arrijmë qëllimet tona, është emocionuese dhe një privilegj të kemi mbledhur këtë Bord këtu këtë javë – besoj se ka shumë të mira përpara!” Në përputhje me NATO 2030, zhvillimi i mëtejshëm i vizionit të Aleancës për një oqean dixhital do të ndihmojë në zbutjen e rreziqeve të ndryshimeve klimatike, mbrojtjen e infrastrukturës kritike nënujore dhe mbrojtjen e zinxhirëve thelbësorë të furnizimit dhe rrugëve ujore strategjike në një mënyrë më të përbalueshme, të qëndrueshme dhe të sigurt.

NE DUAM TË VENDOSIM STANDARDIN

Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm merr pjesë në Konferencën Botërore GoTech 2021

Duke folur në Konferencën Botërore GoTech 2021, Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Mircea Geoană theksoi rëndësinë e sigurisë kibernetike në një kohë kur teknologjia e re po transformon botën me shpejtësi rekord. “Aftësia jonë për t’i mbajtur njerëzit tanë të sigurt në këtë botë më konkurruese dhe të pasigurt do të përcaktohet po aq nga “byte” dhe të dhëna të mëdha, sa nga plumbat dhe anijet luftarake”, -tha Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm ndërsa hapi skenën e sigurisë kibernetike më 11 nëntor. “Aleatët janë të përkushtuar të mbrojnë njëri-tjetrin në

hapësirë dhe në hapësirën kibernetike, po aq efektivisht sa bëjmë ne në tokë, në det dhe në ajër”, -shtoi z. Geoană. Ministrat e Mbrojtjes të NATO-s ranë dakord gjithashtu për strategjinë e parë të Inteligjencës Artificiale të Aleancës. “Ne duam të vendosim standardin kur bëhet fjalë për përdorimin e sigurt dhe të përgjegjshëm të të dhënave dhe AI (artificial intelligence). Ndryshe nga aktorët e tjerë që zhvillojnë dhe vendosin teknologji të reja me pak ose aspak respekt për të drejtat e njeriut dhe ligjin ndërkombëtar, NATO është gjithashtu në aktivitetin e vendosjes së normave të përdorimit

të përgjegjshëm”, -tha Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm.

Z. Geoană uroi GoTech World për përvjetorin e saj të dhjetë. “Gjatë dekadës së fundit, ju keni mbledhur dhjetëra mijëra ekspertë, kompani dhe pjesëmarrës të dalluar për të mbështetur transformimin dixhital të rajonit tonë në Evropën Qendrore dhe Lindore. Misioni i GoTech World është plotësisht në përputhje me atë që ne po bëjmë këtu në NATO. Gjetja e zgjidhjeve të përbashkëta për të shfrytëzuar mundësitë dhe për të zbutur rreziqet e teknologjive të reja”, -tha Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm.

NATO mbetet vigjilente ndaj rrezikut të përshkallëzimit dhe provokimit

12 nëntor 2021: Deklaratë e Këshillit të Atlantikut të Veriut për situatën në kufirin Poloni-Bjellorusi

Këshilli i Atlantikut të Veriut dënon fuqishëm instrumentizimin e vazhdueshëm të migracionit të parregullt të krijuar artificialisht nga Bjellorusia si pjesë e veprimeve hibride të synuara kundër Polonisë, Lituanisë dhe Letonisë për qëllime politike:

Këto veprime të pashpirta rrezikojnë jetën e njerëzve në nevojë. Aleatët e NATO-s qëndrojnë në solidaritet me Poloninë, Lituaniën, Letoninë dhe kombet e tjera aleate të prekura dhe mbështesin masat, të udhëhequra nga vlerat themelore dhe ligji ndërkombëtar i zbatueshëm, të marra

nga aleatët individualisht dhe kolektivisht, në përgjigje të një situatë që kërkon koordinim të ngushtë me partnerët kryesorë ndërkombëtarë.

Ne do të mbetemi vigjilentë ndaj rrezikut të përshkallëzimit dhe provokimit të mëtejshëm nga Bjellorusia në kufijtë e saj me Poloninë, Lituaniën dhe Letoninë dhe do të vazhdojmë të monitorojmë implikimet për sigurinë e Aleancës. Aleatët e NATO-s i bëjnë thirrje Bjellorusisë që të ndërpresë këto veprime, të respektojë të drejtat e njeriut dhe liritë themelore dhe të respektojë ligjin ndërkombëtar.

BASHKËPUNIMI NATO-BE

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s, Jens Stoltenberg, iu bashkua takimit të ministrave të Mbrojtjes të BE-së, më 16 nëntor 2021 për të trajtuar çështje, përfshirë Bjellorusinë, Ukrainën, Rusinë dhe bashkëpunimin NATO-BE.

Sekretari i Përgjithshëm nënvizoi se NATO qëndron në solidaritet të plotë me Poloninë dhe aleatët e tjerë të prekur nga përdorimi i emigrantëve nga regjimi bjellorus si një taktikë hibride. "Për çështjen e situatës në kufirin midis Bjellorusisë dhe Polonisë, por edhe në kufirin midis Bjellorusisë dhe dy aleatëve të tjerë të NATO-s, Letonisë dhe Lituanisë, natyrisht, ne jemi thellësisht të shqetësuar për mënyrën se si regjimi i Lukashenkos po përdor emigrantët e cenueshëm si një taktikë hibride kundër vendeve të tjera, dhe kjo në fakt po rrezikon jetën e emigrantëve dhe është një mënyrë e përdorimit të njerëzve, instrumentalizimit të njerëzve, në taktika hibride kundër vendeve të tjera. Ne e ndjekim këtë nga afër dhe qëndrojmë në solidaritet me Poloninë dhe aleatët e tjerë të prekur. Ne jemi gjithashtu të gatshëm të vazhdojmë të mbështesim dhe konsultojmë ngushtë me aleatët e përfshirë", -tha Jen Stoltenberg.

Zoti Stoltenberg tha gjithashtu se NATO vazhdon të monitorojë një grumbullim të forcave ruse pranë kufijve të Ukrainës dhe se Aleanca vazhdon të ofrojë mbështetje politike dhe praktike për Ukrainën. Aleatët e NATO-s do të vazhdojnë të monitorojnë nga afër. Ne do të vazhdojmë të ofrojmë mbështetje politike dhe praktike për Ukrainën. Dhe sigurisht, ne dërgojmë gjithashtu një mesazh shumë të qartë të vendosmërisë në mbrojtjen e të gjithë aleatëve në rajon. "Ne po vëzhgojmë nga afër ngritjen ushtarake nga Rusia. Ne shohim forca të pazakonta të mëdha dhe përqendrim të forcave afër kufirit të Ukrainës. Këtë e kemi parë edhe më parë. Dhe ne mendojmë se është jashtëzakonisht e rëndësishme tani që t'i dërgojmë një mesazh të qartë Rusisë për uljen e tensioneve, të jemi transparent dhe të shmangim çdo lloj përshkallëzimi të situatës në dhe rreth Ukrainës".

Sekretari i Përgjithshëm theksoi gjithashtu fuqinë e bashkëpunimit NATO-BE dhe se si ai mund të zgjerohet për të përfshirë fusha të reja bashkëpunimi në të ardhmen, të tilla si qëndrueshmëria, teknologjitë në zhvillim dhe shkatërruese dhe ndikimi i sigurisë i ndryshimeve klimatike.

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s takohet me ministrat e Mbrojtjes të BE-së

IRENE FELLIN

Emërohet Përfaqësuesja e re Speciale e Sekretarit të Përgjithshëm të NATO-s për Gratë, Paqen dhe Sigurinë

Irene Fellin është emëruar si Përfaqësuesja Speciale e Sekretarit të Përgjithshëm të NATO-s për Gratë, Paqen dhe Sigurinë. Znj. Fellin është një shtetase italiane dhe ajo ka më shumë se 15 vjet përvojë si konsulente ndërkombëtare për agjencitë e OKB-së dhe institucione të tjera kombëtare. Ajo ka punuar gjithashtu si këshilltare e lartë për çështjet gjinore me Gratë në Sigurinë Ndërkombëtare (WIIS), Institutin e Çështjeve Ndërkombëtare (IAI) në Romë dhe selinë e NATO-s në Bruksel.

Zonja Fellin pason Clare Hutchinson, e cila e mbajti këtë detyrë që nga viti 2018. Një nga prioritetet kryesore të znj. Fellin do të jetë lehtësimi i zbatimit të Planit të Veprimit 2021-2025 të NATO-s/Këshillit të Partneritetit Euro-Atlantik (EAPC) për Gratë, Paqen dhe Sigurinë, i cili u miratua zyrtarisht nga ministrat e Mbrojtjes të NATO-s, më 22 tetor 2021. Plani i ri i Veprimit mbështet angazhimin e aleatëve të NATO-s, i riafirmuar në samitin e Brukselit të vitit 2021, për të avancuar më tej barazinë gjinore dhe për të integruar perspektivat gjinore në gjithçka që NATO bën, në të gjitha strukturat politike, civile dhe ushtarake, nga politikat dhe planifikimi, trajnimi dhe edukimi e deri te misionet dhe operacionet.

Përqendrim të pazakonta ushtarake ruse pranë kufijve të Ukrainës

Stoltenberg: Mbështetja e NATO-s për Ukrainën nuk është një kërcënim për Rusinë

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s, Jens Stoltenberg priti në selinë e NATO-s, Ministrin e Jashtëm të Ukrainës Dmytro Kuleba, më 15 nëntor 2021, për të diskutuar situatën e sigurisë në dhe rreth Ukrainës.

"Ne sapo kemi diskutuar situatën e sigurisë në dhe rreth Ukrainës. Në javët e fundit, ne kemi parë përqendrim të mëdha dhe të pazakonta të forcave ruse pranë kufijve të Ukrainës. Ngjashëm me vendosjet e Rusisë në Krimë dhe në rajonin e Detit të Zi në fillim të këtij viti.", -tha Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s, Jens Stoltenberg, në konferencën për shtyp me ministrin e Punëve të Jashtme të Ukrainës, Dmytro Kuleba. "NATO mbetet vigjilente. Ne po e monitorojmë situatën nga afër, dhe ne vazhdojmë të konsultohemi mes aleatëve dhe me partnerë si Ukraina dhe Bashkimi Evropian. Çdo provokim ose veprim i mëtejshëm agresiv nga Rusia do të ishte një shqetësim serioz. Ne i bëjmë thirrje Rusisë që të jetë transparente në lidhje me aktivitetet e saj ushtarake. Është e rëndësishme të parandalohen përshkallëzimi dhe të reduktohen tensionet.

NATO qëndron me Ukrainën.

Ne nuk e njohim dhe nuk do të pranojmë aneksimin ilegal dhe të paligjshëm të Krimës nga Rusia dhe i bëjmë thirrje Rusisë që të përfundojë mbështetjen e saj për militantët në Donbas.

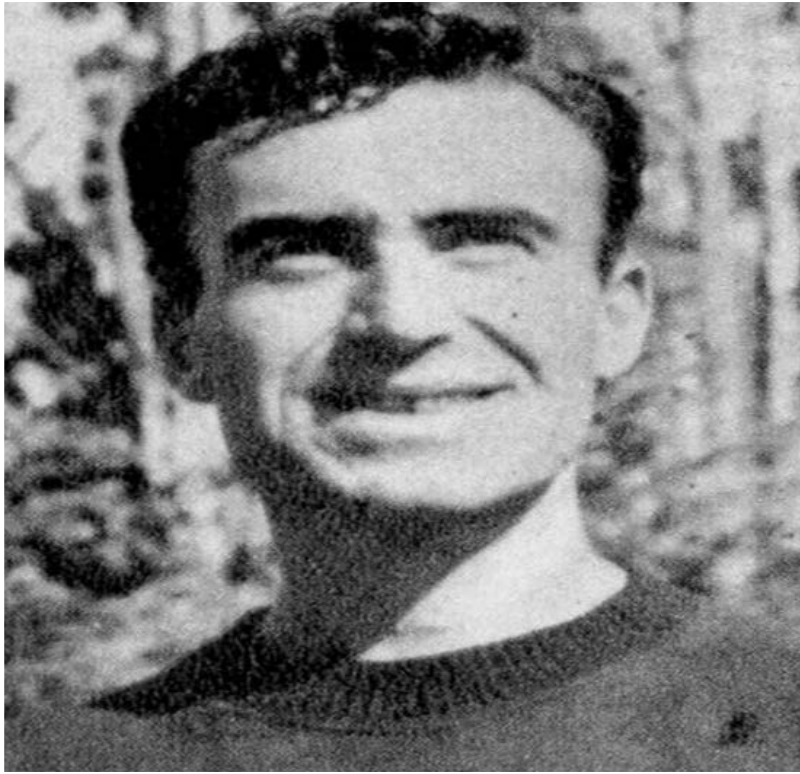
Të gjithë aleatët e NATO-s janë të bashkuar në dënimin e tyre të sjelljes së Rusisë. NATO dhe aleatët vazhdojnë të ofrojnë mbështetje të rëndësishme politike dhe praktike për Ukrainën.

Ne po ndihmojmë për të forcuar aftësitë tuaja, duke përfshirë trajnimin për forcat tuaja të armatosura. Dhe ne mbështesim agjendën tuaj të gjerë të reformave, e cila do të ndihmojë në avancimin e aspiratave euro-atlantike të Ukrainës.

Mbështetja e NATO-s për Ukrainën nuk është një kërcënim për Rusinë. Stërvitjet e NATO-s dhe aleatëve në rajonin e Detit të Zi janë mbrojtëse dhe transparente. Ministri Kuleba, ne do të jemi në kontakt të ngushtë për këtë situatë dhe mezi pres t'ju mirëpres në Riga për të marrë pjesë në takimin ministror të jashtëm të NATO-s atje muajin e ardhshëm.", -tha Stoltenberg.

"Skënderbegasit"

Në panteonin e vlerave të kombit shqiptar

Loro Boriçi, emblema e sportit shqiptar

Loro Boriçi u lind më 22 gusht 1922, në qytetin e Shkodrës.

Loro Boriçi ka qenë një figurë e jashtëzakonshme e futbollit shqiptar, por jo vetëm e futbollit, por edhe e sportit shqiptar. Ai ishte një njeri i palodhur, altruist, njeri me një shpirt të madh, tepër komunikues e i sjellshëm. Si lojtar ai ishte një lojtar universal, lojtari që u shpall më i miri i Ballkanit në vitin 1946, kapiteni që mori Kupën e Kampionit Ballkanik.

Në vitin 1949 shkoi te Partizani dhe mbetet i tharë përjetshëm i tij. Klubi i kuq bëhet shtëpia e tij e parë. Partizani shpallet kampion i vendit dhe Boriçi goli i madh në mirë të kampionatit me 12 gola. Luan dhe drejton Partizanin njëkohësisht në vitet 540-570, ku kurorëzohet me kupa e kampionate.

Te Partizani ai pati kulmin e tij. Në vitet 1950-1956 ai ishte një nga lojtarët më të mirë të "Partizanit" dhe njëkohësisht është edhe një nga goleadorët më të mirë të asaj kohe, krahas Refik Resmes, Panajot Plakut dhe Përnaskës. Në vitet 1964, '66, '68, '70 do të bëjë fitues i Kupës së Republikës.

Por ai fitoi dhe trofe ndërkombëtare, si kampionin ballkanik midis klubeve, në vitin 1970 me "Partizanin" dhe medaljen e argjendtë (vendin e dytë) në Spartakiadën e Ushtrive të Vendeve të Lindjes në Hanoi (Vietnam, 1963). Me "Partizanin", Boriçi do të merrte pjesë edhe në kupat e Europës. Mjafton të kujtojmë se ai ka drejtuar kombëtaren në 24 ndeshje me disa ndërprerje, për një periudhë 25-vjeçare. Ka marrë pjesë në eliminoret e kampionateve evropiane e botërore.

Në derbin Dinamo-Partizani, në vitin 1954, kur takimi po mbaronte në barazim 0-0, ndodhi një episod që nuk kishte ndodhur ndonjëherë. Një nga futbollistët e Partizanit krosin topin në zonën e portës së Dinamos, që mbrohej nga mjeshtri Qemal Vogli, i cili kërcen

në lartësi dhe e zotëron atë. Por ndaj tij pati një ndërhyrje trupore nga futbollisti Merja. Qemali hodhi vështrimin nga arbitri, që nuk dha ndonjë sinjal për faull. I nervozuar, ai lëshon topin për tokë dhe shkon drejt arbitrit për të protestuar. Këtë veprim e pa Loro, që ishte 6-7 hapa larg topit, vrapon dhe e çon topin në rrjetë.

Gjyqtari këtë veprim e quan të rregullt dhe kërkoi që topi të vendoset në qendër të fushës, duke e quajtur gol të rregullt. Ky gol u quajti goli i zgjuarsisë, i njohjes perfekte të rregullores së futbollit nga Boriçi. Ai gol e shpalli Partizanin kampion të Shqipërisë.

Ai është emblema e ekipit të madh të Partizanit në vitet 1949 deri në vitin 1957, ku në rolin e qendërsulmuesit që bombardonte portat kundërshtarë dhe trajnerit, i sollti skuadrës kryeqytetase një varg kupash të kampionit e të Kupës së Republikës. Me emrin e tij në sferën e trajnimit lidhet fitimi i medaljeve të argjendta në turneun e Hanoit dhe në fitimin e Kupës Ballkanike me Partizanin në vitin 1971. Ai është trajneri i madh i përfaqësueses shqiptare, që sigloi rezultatet sensacionale me Irlandën e Veriut 1-1, në Tiranë në vitin 1965, barazimin "varmihës" ndaj RFGJ-së së Helmut Shënit në vitin 1967, që sollti eliminimin e nën-kampiones së notës nga finallet e Kampionatit Europian të Romës në vitin 1968. Apo i fitores së thellë 3-0 ndaj skuadrës përfaqësuese të Turqisë në vitin 1971.

Ai luan shumë ndeshje me përfaqësuesen në një hark kohor 7-vjeçar (24 ndeshje), ku shënon gjashtë gola, kundër Jugosllavisë (2-4) në Tiranë në vitin 1946, Bullgarisë (2-1, qershor, 1950 në Tiranë), Çekoslovakisë (2-1, dhjetor, 1952, Tiranë), Polonisë (2-0, nëntor 1953, Tiranë) si dhe dy gola në Ballkaniadën e 1946-s.

Ai ishte një tip centërfori i veçantë, i tipit Pele, që organizonte lojën, jepte topa të bukur, gjuante fort e shkëlqyeshëm,

luante me kokë shumë bukur, pasi loja në atë kohë bëhej me krosime.

Ndeshja më e madhe e tij është ndeshja Jugosllavi-Shqipëri, e luajtur në Beograd në vitin 1948, që përfundoi 0-0. Të gjitha gazetat jugosllave shtrinin pyetjen: "Bobek apo Boriçi, kush ishte më i miri i ndeshjes, shqiptari apo jugosllavi i famshëm?"

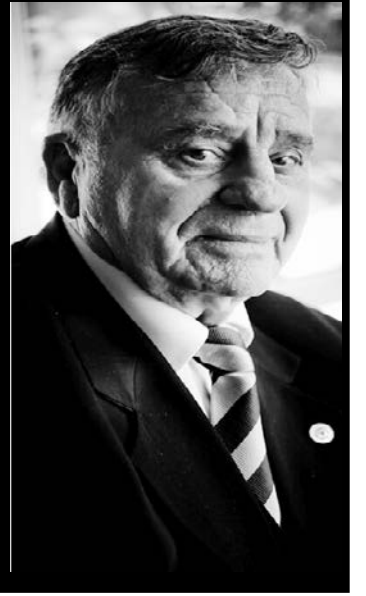
Loro Boriçi i përket futbollit shkodoran, ku sigloi dy kampionatet e para të pasluftës, në vitet 1945, 1946. Ai është ndër të paktët futbollistë shqiptarë që luajti me një ekip italian të Serie A, siç ishte Lazio në kampionatet e viteve 1941, 1942. Kapiteni Boriçi udhëhoqi skuadrën përfaqësuese të Shqipërisë në fitoren historike të Ballkaniadës të vitit 1946 në Tiranë, duke sfumuar skuadra me emër si Rumania e Bullgaria.

Pavarësisht se e ëma e tij, Marija, nuk donte që Loroja të bëhej futbollist, ai e gjente përsëri kohën të luante fshehurazi futboll me shokët e tij. Por ai karrierën si futbollist do ta niste pas 5 vitesh nga debutimi i tij i parë. Por kësaj here jo në Shqipëri, por në Itali.

Në vitin 1941 Loro Boriçi kishte shkuar për të studiuar në Fakultetin e Drejtësisë në Romë. Por gjatë kohës së qëndrimit të tij në Itali ai nuk mund të qëndronte pa luajtur dot futboll, pasi ai ishte shumë i pasionuar pas këtij sporti. Prandaj duke mos pasur më edhe pengesën e së ëmës së tij, ai iu drejtohet zyrave të klubit sportiv të Lazios.

Pas një takimi të shkurtër, drejtuesit e klubit italian vendosën që ta provojnë djaloshin shqiptar, dhe fillimisht e aktivizojnë me ekipin B të Lazios. Gjatë ndeshjeve të kontrollit, Loro zhvilloi lojë të bukur gjë që bëri që ai t'u binte në sy specialistëve të Lazios. Ai spikati për manovrimet që ai bënte me topin, hapin galopant si edhe gjuajtjet që ai mund të kryente me të dyja këmbët në distanca të ndryshme.

MIÇO PAPADHOPULLI Korifenenjtë e bluzës së kuqe

Në moshën 86 vjeçare ndahet nga jeta legjenda e Partizanit dhe njëkohësisht president nderi i Federatës Shqiptare të Futbollit. Miço Papadhoppulli i cili njihet si një njeri i urtë, që me dijen e tij mbi sportin e veçanërisht futbollin, ka dhënë kontributin e tij në zhvillimin e kësaj disipline.

Miço Papadhoppulli lindi më 11 mars 1933, në Tiranë, në një familje sportdashëse. Që në vegjëli, ai tregoi dashuri për futbollin duke u bërë pjesë më vonë e ekipeve të asaj kohe. Talentin e tij e pikasën te klubi sportiv "Partizani", aty ku është pashmangshmërisht i lidhur. Sezoni i parë me të kuqtë ishte ai i vitit 1957-1958, që do të rezultonte dhe vendimtar për të ardhmen e djaloshtit. Partizani shpallej kampion i Shqipërisë atë vit dhe Papadhoppulli do të merrte një shtysë më shumë për të luajtur titullar. Sezonet e tjera pasardhëse do të ishin të suksesshme si në aspektin personal, ashtu edhe ekipor. Me ekipin e Partizanit, ai luante në rolin e mbrojtësit dhe do të ishte i pakalueshëm për kundërshtarët. Më vonë, bashkëkohësit do e kujtonin si një mbrojtës kalibri, që ishte e vështirë t'i kaloje me top.

Si pjesë e ekipit të kuq, Papadhoppulli fitoi gjashtë tituj kampion të Shqipërisë. Përkatësisht në vitet 1957, 1958, 1959, 1961, 1963, 1964. Me Partizanin ai nuk do të mjaftohej vetëm me titujt, pasi në fushë ishte një lider që shtynte ekipin drejt

sukseseve. Përgjatë kësaj periudhe, Miço Papadhoppulli ka mbajtur edhe shiritin e kapitenit në klubin e Partizanit. Me skuadrën e lavdishme të asaj kohe Papadhoppulli fitoi medaljen e argjendtë në turnetë ndërkombëtar në Laipçig të Gjermanisë (1958) dhe në Hanoi të Vietnamit (1963).

Papadhoppulli do të mbante edhe disa poste

në organizmin e futbollit të asaj kohe. Ai ka qenë specialist futbollit gjatë diktaturës dhe e ka vijuar punën edhe pas vitit 1990. Në vitin 1997 deri në 2002 ai do të mbante postin e Presidentit të Federatës së Futbollit, në vitet e vështira kur askush nuk mendonte për lojën më të ndjekur në botë. Gjatë këtyre viteve në krye të institucionit të futbollit, me dëshirën dhe vizionin e tij ai ka hedhur themelet për avancimin e sportit në vend.

Pas vitit 2002 Federata e Futbollit do e nderonte për angazhimet në sport, duke i dhënë titullin "President Nderi i FSHF-së", "Mjeshtër i madh", "Mjeshtër i Merituar", Miço Papadhoppulli i fitoi të gjitha në jetën e tij profesionale, por mbi të gjitha respektin e të gjithë komunitetit dhe qytetarëve që e njihnin, si një njeri të qeshur dhe shumë human.

Ish-lojtar i Partizanit dhe skuadrës kombëtare, pedagogu dhe drejtuesi i futbollit, Miço Papadhoppulli. "Daja" i futbollit shqiptar, ka lënë pas një "mal" me arritje në fushën e sportit e veçanërisht në futboll, duke qenë një nga emrat më të spikatur të topkëmbës në Shqipëri. Miço Papadhoppulli, trajner dhe pedagog, mbante titullin Profesor Doktor dhe ishte, padyshim, një nga figurat më të spikatura në futbollin dhe sportin shqiptar, me një imazh mjaft pozitiv, intelektual dhe njeri që ka rrezatuar dashamirësi në komunitetin e futbollit, dëshmuar me impaktin e tij të rëndësishëm në zhvillimet futbollistike në Shqipëri. Në fakt, Miço Papadhoppulli ka lënë shenjë në drejtimin e futbollit në vend nga viti 1997-2002,

Papadhoppulli pati mundësinë që në karrierën e gjatë futbollistike t'i provojë të gjitha, nga të rinjtë, tek Partizani, Kombëtarja, shef teknik i Federatës, përgjegjës i sektorit të futbollit të federatës, president i Federatës (1998-2002), si dhe pedagog pranë Institutit të Lartë të Kulturës Fizike "Vojo Kushi", sot Universiteti i Sporteve të Tiranës. "Daja" ishte personalitet në sport dhe njeri me humanizëm të shprehur në shoqëri dhe duhet thënë se kontributet e tij në futbollin shqiptar janë vërtet të mëdha.

ANJEZA MUSOLLARI
Shefe e Sektorit të Botimeve
& Kryeredaktore

"Çdo femër që më në fund e kuptoi vlerën e saj, ka marrë valixhet e saj të krenarisë dhe ka hipur në një fluturim drejt lirisë, i cili zbarkoi në luginën e ndryshimit"

Duket shumë e çuditshme se në femrat tani jemi përballur me humbjen e të drejtave të fituara në dekada më parë, dhe se ne kemi bërë shumë pak progres në marrjen këtyre të drejtave. Shoqëria jonë duhet të arrijë atë pikë, që femrat të vijnë në gjendje të jetojnë jetën që ato zgjedhin për veten e tyre, të kenë qasje në kujdesin dhe burimet për të qenë të shëndetshme dhe të qëndrueshme në kuadër të komuniteteve të tyre, të jenë në gjendje të përmbushin potencialin e tyre individual dhe krijues në bazë të dëshirave dhe kapacitetit të tyre, mos të kenë frikë nga burrat apo strukturat e ashpra politike në çdo aspekt të jetës. Duhet të punojmë së bashku kundër diskriminimit gjinor dhe të përqafojmë diversitetin, kultivimin dhe përdorimin e talenteve femërorë, përvojat unike kulturore dhe politike, aftësitë dhe angazhimin në solidaritet me femrat e tjera. Mendoj se feminizmi nuk ka vdekur, është i nevojshëm dhe ka potencialin për ta bërë botën një vend më human për të gjithë.

"Nga pikëpamja e së vërtetës absolute, ajo çfarë ndjehmë dhe përjetojmë në përditshmërinë tonë është një iluzion. Nga të gjitha llojet e iluzioneve, ndjesia e diskriminimit mes një qenie njerëzore dhe një tjetre, është forma më e keqe që nuk të krijon asgjë veçse një shije të hidhur pakënaqësie të thellë".

Profesione në të cilat gratë ose burrat mund të punojnë deklarohen në mënyrë gjuhësore, vetëm për burrat. Titujt e profesioneve si ministër, kryetar bashkie apo drejtor drejtorie mbeten ende në gjininë mashkullore, në aktet zyrtare pasi në jetën e përditshme njerëzit priren të përdorin edhe gjininë femërore kur i referohen këtyre titujve. Megjithatë, përdorimi i një interpretimi të ngushtë gjuhësor në disa prej artikujve të kushtetutës bën që këto artikuj të shihen si neutral në terma gjinorë. CEDAW, i miratuar nga Shqipëria në vitin 1993, deklaron në nenin 11 se "palët duhet të marrin të gjithë masat e nevojshme për eliminimin e diskriminimit kundër grave në punësim, në mënyrë që atyre t'i ofrohen të njëjtat të drejta mbi bazën e barazisë ndërmjet burrave dhe grave". Ndaj, gratë duhet të kenë të drejtën të zgjedhin lirisht profesionin dhe vendin e tyre të punës, të kenë të drejtën të promovohen, të kenë siguri në punë, trajnim dhe përgatitje profesionale ndër të drejtat e tjera. Barazia gjinore mund të arrihet vetëm kur, si rezultat i aplikimit të ligjit, si burrat ashtu edhe gratë kanë të njëjtat përfitime, të drejta dhe përgjegjësi. Është e një rëndësie parësore të kuptohet se fuqizimi i grave dhe barazia gjinore nuk janë çështje të izoluar që i përkasin një gjinie, por kanë të bëjnë me respektimin e të drejtave të njeriut. Ndaj, diskriminimi ndaj grave duhet trajtuar si abuzim me të drejtat e njeriut.

Ligji nr. 9970, mbi barazinë gjinore në shoqëri, datë 24.07.2008, deklaroi parimin kryesor të barazisë ndërmjet grave dhe burrave në jetën publike dhe private. Qëllimi i tij është garantimi i mbrojtjes së përshtatshme kundër diskriminimit me bazë gjinore; përcaktonte garancitë për mundësi të barabarta ndërmjet grave dhe burrave për të eliminuar diskriminimin me bazë gjinore; përkufizoi përgjegjësitë e organeve shtetërore në mbështetjen e barazisë gjinore; dhe përcaktonte mbrojtjen kundër diskriminimit dhe ngacimit duke ofruar masa speciale për të garantuar të paktën 30% përfaqësim për gjininë më pak të përfaqësuar në pozicione politike apo publike vendimmarrëse. Më tej, ligji parashikon barazinë gjinore në arsimim, punësim dhe media. Ligji ka si qëllim kryesor "garantimin e mbrojtjes efektive kundër diskriminimit gjinor dhe çdo formë sjelljeje që inkurajon diskriminimin gjinor" si edhe "përcaktonte masat që ofrojnë mundësi të barabarta ndërmjet grave dhe burrave, duke eliminuar çdo formë diskriminimi gjinor".

Burri i fortë për mijëra vjet ka dashur ta ndërtojë botën përreth tij duke vendosur veten në qendër, pra ka ndërtuar sisteme racionaliste, të cilët krijohen dhe rrotullohen, vërviten rreth një aksi qendror vlerash. Kurse gruaja në tërë këto histori ka synuar të nxisë e të hapë një hapësirë debati, për të bërë që edhe zëri i saj, i aktorit më të dobët të dëgjohet në shoqëri. Lëvizjet feministe kanë sjellë argument edhe për të ndryshuar hapësirën familjare. Ideologët e tyre, duke e pranuar se ndarja e familjes nga hapësira shoqërore, duke qenë një parakusht i demokratizimit të jetës, përsëri mbetet një rrethandë jo e mjaftueshme për të siguruar jetën dhe statusin e

lirë të gruas brenda familjes. Familja duke u bërë një hapësirë autonome, në krahasim me shoqërinë, ligjet, shtetin, e hedh pas modelin totalitar të saj ku shteti ndërhynte në jetën intime të njerëzve. Por edhe demokratizimi është larg të qenit pa problemet e veta shumë të mprehta. Këtë qëndrim të ri kritik ne ia detyrojmë në radhë të parë lëvizjeve feministe. Sipas tyre edhe përvoja e vërtetë se kështu ka ndodhur, kur familja ia mbyll tërësisht derën shoqërisë, mediave, të drejtave të grave dhe kthehet në një hapësirë krejtësisht të pavarur deri në izolim, atëherë brenda saj del përsëri pushteti i më të fortit fizik, i burrit që nis të bëhet autoritar. Gratë dhe fëmijët kështu rrezikojnë të kalojnë nga një model i dhunës dhe i arbitraritetit shtetëror, në modelin e arbitraritetit mashkullor brenda një familjeje gjoja quhet e demokratizuar, meqë hapësira e saj është bërë autonome, pra konsiderohet si hapësirë private. Duke kërkuar që kjo situatë të përmirësohet, ideologët feministe jo vetëm e ruajnë autonominë e familjes, por edhe e konsiderojnë familjen si një hapësirë, ku sistemi i së drejtës mund të veprojë duke krijuar barazinë midis aktorëve familjarë që kanë krijuar familjen. Feminizmi është një mënyrë e re e të parit të botës. Është rasti që në kuadrin e përpjekjeve për t'i lënë gjithnjë e më shumë hapësira grave në jetën publike, të mendohet se mbi të gjitha ka vend të zhvillohet një këndvështrim më femëror mbi botën, më pluralist, më negociues, më pak përfaqësues dhe më shumë pjesëmarrës, për të pasur më pak hierarki abstrakte nga lart poshtë, për një ligjërim publik më pak të vendosur mbi thirrjen burrërore "Kështu duhet!" gjithnjë e më e mbështetur mbi kërkesën femërore "Kështu dua!" Feminizmi nuk duket aq si një perspektivë që dëshiron ta bëjë gruan burrë në emër të barazisë gjinore, përkundrazi, shihet më shumë si një mekanizëm, me anë të të cilit burri të "feminizohet" në shumë kuptime dhe të dyja gjinitë të bëhen komplementare, jo nëpërmjet humbjes së dallimeve dhe barazisë mekanike, por nëpërmjet zhvillimit të specifikave brenda një bote të larmishme.

1. Përse forcat e armatosura kanë nevojë për gra dhe diversitet? Në mbarë botën, forcat e armatosura janë duke e njohur kontributin e rëndësishëm që gratë japin në radhët e tyre, dhe fakti i rritjes së përfaqësimit të personelit të gjinisë femërore në të gjitha gradat është themelor për aftësinë dhe efektivitetin operacionale në të ardhmen. Derisa sigurimi i mundësive të barabarta për gratë dhe burrat është detyrim ligjor për forcat e armatosura, forcat gjithashtu e njohin nevojën për të joshur burra dhe gra nga më të mirët dhe më të talentuarit. Kur forcat e armatosura dëshirojnë të shfrytëzojnë 50 për qind të talentit të fuqisë punëtore për shkak të pamundësisë për t'i joshur gratë, dhe kur nuk arrijnë që t'i mbajnë gratë që i kanë trajnuar dhe zhvilluar, forcat rrezikojnë të përballesh me boshllëqe në aftësinë e tyre. Për më tepër, përvoja operative e kohëve të fundit, për shembull në Afganistan, ka treguar se personeli i gjinisë femërore sjell përfitime të veçanta operative, siç janë kontaktimi në terren i komunitetit.

2. Gjinia dhe Mekanizmat për Ankesa e informatave të inteligjencës

Organizatave me personel të larmishëm në aspektin e gjinisë, përkatësisë etnike, orientimit seksual, kualifikimeve dhe karakteristikave tjera, janë më të efektshme. Studimet demonstrojnë se ekipet e larmishme dhe të balancuara gjinore japin rezultate më të mira, veçanërisht kur inovacioni dhe zgjidhja e problemeve janë të rëndësishme. Forcat e armatosura të larmishme kanë një gamë të gjerë të aftësive dhe përvojës për t'u përballur me sfidat e mjedisve gjithnjë e më komplekse dhe fluide të mbrojtjes. Për më tepër, është parim i rëndësishëm që një forcë e armatosur duhet të jetë përfaqësuese e shoqërisë të cilës i shërben. E drejta për të shërbyer në forcat e armatosura është aspekt i së drejtës së personit për pjesëmarrje të plotë si qytetar. Në trajtimin e barrierave të pjesëmarrjes së plotë të grave në forcat e armatosura, një prioritet kyç duhet të jetë parandalimi i diskriminimit, ngacimit, bullizmit dhe abuzimit me bazë gjinore - me fjalë të tjera, për t'u siguruar që i gjithë personeli, burra dhe gra, shërbejnë në një mjedis që është i shëndetshëm, i sigurt dhe i respektueshëm, dhe i mbështet të drejtat e tyre të njeriut. Mekanizmat efektivë dhe të besueshëm të ankesave janë komponentë të rëndësishëm të një ambienti të tillë. Ekspozimet në media dhe skandalet tregojnë rreziqet për besueshmërinë dhe respektin ndaj institucioneve ushtarake, kur mekanizmat e parandalimit dhe ankesave nuk janë të efektshme. Një gjë jo aq e dukshme, por e rëndësishme është se gratë dhe burrat të cilët largohen nga ushtria si pasojë e diskriminimit, ngacimit, bullizmit apo abuzimit, ndihen të tradhtuar dhe në disa raste, i bartin vragat gjatë gjithë jetës së tyre. 3. Gjinia është bërë një shprehje që diskutohet shumë në kuadër të NATO-së, e cila ka zhvilluar politika dhe udhëzime rreth integritetit të perspektivës gjinore në operacione, dhe në një numër të forcave të armatosura. Megjithatë, shumë njerëz nuk janë të sigurt se çka do të thotë "gjinor", apo supozojnë gabueshëm se ajo ka të bëjë vetëm "me gratë". Po kështu, edhe pse barazia gjinore nuk është koncept i ri, ajo shpesh përzihet se çka ajo lejon dhe kërkon në aspektin e veprimit afirmativ për përfitim të grave. Kjo pjesë fokusohet në sqarimin e terminologjisë së re në lidhje me gjininë dhe forcat e armatosura, duke filluar me një diskutim të shprehjes "gjinor" dhe "perspektivë gjinore", dhe projektimit të marrëdhënieve në mes të "perspektivës gjinore" dhe detyrimeve e zotimeve të forcave të armatosura ndaj barazisë gjinore.

Barazia si koncept?

Barazia mes burrave dhe grave kërkon jo vetëm barazi formale (de jure) - se gratë dhe burrat duhet të trajtohen njëjtë; por barazi substanciale (de facto) - se grave dhe burrave duhet t'u jepen mundësi të barabarta dhe të fuqizohen nga një mjedis i përshtatshëm për ta arritur barazinë e rezultateve.² Konventa për Eliminimin e të Gjitha Formave të Diskriminimit ndaj Gruas kërkon që shtetet - dhe Forcat e Armatosura, si pjesë e shtetit - të

ndërmarrin hapa për ta siguruar zhvillimin e plotë dhe përparimin e grave dhe realizimin e plotë të të drejtave të grave, duke e përfshirë edhe barazinë e mundësive të grave dhe burrave. Kjo do të thotë se nuk mjafton që grave t'i garantohet trajtimi identik me burrat; dallimet e ndërtuara biologjike, shoqërore dhe kulturore ndërmjet grave dhe burrave duhet të merren parasysh, të cilat mund të kërkojnë trajtim jo identik për t'i trajtuar këto dallime. • Komiteti për Eliminimin e të Gjitha Formave të Diskriminimit ndaj Grave në mënyrë specifike thotë se shtetet duhet t'i krijojnë kushtet e nevojshme për gratë që t'i "zhvillojnë aftësitë e tyre personale, ta ndjekin karrierën e tyre profesionale dhe të bëjnë zgjedhje pa kufizimet e vendosura nga stereotipet, rolet e ngurta gjinore dhe paragjykimet". • Inkurajohet shfrytëzimi i veprimeve afirmative (i quajtur edhe "veprim pozitiv") si mjet për ta realizuar barazinë substanciale midis burrave dhe grave.

Disa ushtri i kanë përdorur shprehjet "neutrale gjinore" ose "i verbër gjinor" për të treguar se nuk ka rëndësi nëse je gra ose burrë - të gjithë trajtohen njëjtë dhe i ndajnë mundësitë e barabarta si pjesëtarë të ushtrisë. Duhet të rekomandohet gjuha neutrale gjinore: për shembull, duke iu referuar personelit si "ai/ajo" ose "ata/ato" e jo vetëm "ai". Megjithatë, kur është fjala për zhvillimin e politikave, të qenit "neutral gjinor" ose "i verbër gjinor" thjesht i mjequllon barrierat e rënjosura strukturore ndaj mundësive të barabarta të grave. Efektiviteti operacionale kërkon ekspozim dhe heqje të pengesave të tilla. Për ta shmangur diskriminimin, duhet analizuar në mënyrë aktive se si politikat dhe praktikat e ndryshme kanë gjasa që të ndikojnë mbi burrat dhe gratë, dhe të formësohen ndërhyrjet në përputhje me rrethanat për ta promovuar barazinë.

Çka kërkon "barazia gjinore" sa i përket testeve të performancës? Shumë forca të armatosura kanë bërë përpjekje për t'u vendosur testet e qëndrueshmërisë fizike që janë të drejta për burrat dhe gratë, dhe si e tillë kjo çështje kërkon vëmendje të veçantë. Barazia gjinore nuk do të thotë ulje të standardeve, ku këto standarde do të ishin të përshtatshme për rolin në fjalë. I gjithë personeli duhet të jetë i aftë që në çdo kohë ta realizojë një gamë të gjerë të detyrave të përgjithshme ushtarake, përveç detyrave specifike që lidhen me profesionin e tyre. Testet duhet të bazohen mbi qëllimin e ligjshëm të punës, që është vlerësimi i aftësive dhe kualifikimeve në nivelin e nevojshëm për të qenë në gjendje për ta kryer punën me sukses. Nëse gratë largohen në numër më të madh nga një vlerësim i veçantë, atëherë duhet parashtruar pyetjet e mëposhtme. • A është shkathhtësia ose aftësia, që po vlerësohet në fakt, e nevojshme për pozicionin për të cilin ka aplikuar personi? • Nëse është e nevojshme, a ka ndonjë mënyrë alternative për të.

Gjinia dhe mekanizmat e vlerësuar nëse një kandidatë femër i ka aftësitë ose kualifikimet, që nuk i vë gratë në pozitë jo proporcionalisht të pafavorshme?

• Nëse nuk ka ndonjë mënyrë alternative për vlerësimin e aftësive ose kualifikimeve, a është minimizuar ndikimi negativ mbi gratë në masën më të madhe të mundshme? Për shembull, disa njësi ushtarake në të cilat gratë e kanë konsideruar më të vështirë për t'i përmbushur kërkesat e fitnesit fizik, a vijojnë gratë trajnimin disa javë më herët për t'ua ofruar atyre trajnimin e fitnesit fizik para kursit. Të tjerët ofrojnë trajnim të fitnesit fizik vetëm për gra, që rrjedh në ritëm pak më të ngadalshëm, por e arrijnë të njëjtin standard në fund të kursit (që ilustron se udhëzimi "i përgjithshëm" fizik iu është përshtatur aftësive fizike të meshkujve). Zhvillimi i testeve të fitnesit fizik mund të kërkojë një baraspeshë "diskriminim pozitiv", siç janë kuotat për gratë.

• Diskriminimi në bazë të orientimit seksual ose identitetit gjinor, është trajtimi i padrejtë apo dallimi arbitrar në bazë të orien-

timit aktual apo të perceptuar jo-heteroseksual seksual të një personi (për shembull, të qenit lezbike, gej ose biseksual), ose në bazë të asaj se si personi e identifikon dhe e shpreh gjininë e vet në aspektin e paraqitjes, manierizmit dhe sjelljes. Diskriminimi në bazë të identitetit gjinor përfshin (por nuk kufizohet vetëm në) diskriminimin kundër një personi i cili është transgjinor - do të thotë personi vetë-identiteti i të cilit nuk përputhet qartë me nocionet konvencionale të gjinisë mashkullore apo femërore. Edhe pse forcat e armatosura e të paktën 50 vendeve kanë politika të qarta. Aplikimi i perspektivës gjinore në mekanizmat e ankesave që konfirmojnë se personat lezbike, gej dhe biseksualë mund të shërbejnë, dhe së paku 18 shtete (duke përfshirë 11 anëtarë të NATO-së) i lejojnë personat transeksualë që të shërbejnë. Mbesin edhe forca të armatosura, ku të gjitha pozicionet janë të mbyllura për personat lezbike, gej, biseksualë dhe transeksualë (LGBT).

• Ngacimi seksual, zakonisht përkufizohet brenda politikave institucionale. Një përkufizim tipik është: ...çdo avancim i padëshirueshëm seksual, kërkesë për favor seksual, sjellje verbale apo fizike apo gjest i natyrës seksuale, ose çdo sjellje tjetër e natyrës seksuale që në mënyrë të arsyeshme pritet ose perceptohet se i shkakton ofendim ose poshtërim personit tjetër, kur ajo sjellje ndërhyr në punë, bëhet kusht për punësim, ose krijon një mjedis frikësues, armiqësor ose ofendues pune. Ngacimi seksual njihet si problem në shumë forca të armatosura, jo vetëm që shkelin të drejtat e viktimave, por e dëmtojnë kohezionin, disiplinën dhe moralin. Në shumicën e forcave të armatosura është shkelje disiplinore ose penale, varësisht nga pesha e aktit. Gratë në përgjithësi janë në rrezik më të lartë për t'u ngacmuar seksualisht sesa burrat, ku shumica e rasteve kryhen nga një kolegj mashkull apo nga komandanti. Megjithatë, viktimat dhe kryerësit mund të jenë burra dhe gra. Për shembull, Anketa e vitit 2012 për klimën e ushtrisë finlandeze gjeti se 14 për qind e rekrutëve burra dhe 35 për qind e rekrutëve gra kanë përjetuar ngacim seksual gjatë shërbimit të tyre. Një studim anonim i personelit të ushtrisë britanike gjeti se 12 për qind e grave dhe 6 për qind e burrave thanë se dikush kishte bërë përpjekje të padëshirueshme për t'i prekur

• Ngacimi në bazë të orientimit seksual ose identitetit gjinor, gjithashtu është problem në forcat e armatosura. Megjithatë, ngacimi i tillë nuk është as universal e as i pashmangshëm. Kur Kanadaja dhe Mbretëria e Bashkuar (MB) e hoqën ndalesën për homoseksualitet dhe lezbiket që të shërbejnë në forcat e armatosura, frika se kjo do të rezultojë në rritje të nivelit të ngacimeve dhe bullizmit nuk u jetësua. E DIVERSITETI E FORCON AFTËSINË USHTARAKE

Edukimi dhe trajnimi, normat ndërkom-betare diktojnë që personeli ushtarak duhet të marrë pjesë në trajnim dhe edukim për të drejtat e njeriut, të drejtat gjinore dhe çështjet e diversitetit të përshtatshme për përgjegjësitë e tyre udhëheqëse. Për t'i ndërtuar njohuritë dhe aftësitë për parandalim të sjelljeve të pahijshme që i kanë shkakuar ankesat me bazë gjinore dhe, më gjerësisht, për ta promovuar një kuptim dhe përkushtim për barazinë gjinore në ushtri, duhet të realizohen një gamë e iniciativave të edukimit dhe trajnimit. Çështjet gjinore nuk duhet të trajtohen në mënyrë të izoluar: çdo trajnim dhe edukim duhet të rishikohet për t'u siguruar se çështjet përkatëse gjinore janë adresuar në tërësi. I gjithë personeli ka nevojë për trajnim, duke filluar nga rekrutimi dhe trajnimet e rregullta azhurnuese për temat në vijim. • Barazia, diversiteti dhe standardet e mirësjelljes. • Përdorimi i moderuar dhe i përgjegjshëm i alkoolit, pasi që teprica lidhet shpesh me sjelljen e pahijshme.

Në emër të jetës, vlerave morale, integritetit profesional, fuqisë për të ndryshuar botën, me fizik të brishtë por vitalitet të madh jemi ne, Femrat!...

Beteja e Lumës, 15-18 nëntor 1912

Kohët e fundit ka dalë në qarkullim libri “Beteja e Lumës, 15-18 nëntor 1912”, i autorit Sali Onuzi, (kolonel në rezervë).

Recensentë të Librit në fjalë janë gjeneralmajor, Prof. Dr. Kostaq Karoli dhe Prof. As. dr. Marenglen Kasmi, redaktor Dr. Skënder Demaliaj dhe korrektor gazetari Erblin Vukaj.

Subjekt i Librit është lufta heroike dhe fitorja e bujshme e forcave popullore të Lumës, të Reçit e Dardhës kundër grupimit serb të Divizionit “Shumadija I”, nga data 15 deri më 18 nëntor 1912.

Libri ka karakter historik dhe mbështetet në dokumente zyrtare të kohës, shqiptare, austro-hungareze, angleze, franceze, ruse, serbe dhe në botime historiografike, që nga viti 1913 deri në ditët tona, të studiuesve shqiptarë e të huaj, në kujtesën e disa pjesëmarrësve dhe bashkëkohësve, në folklorin e pasur të Lumës e të Dibrës, etj.

Libri analizon me frymë kritike dhe vlerësuese edhe rezultatet e historiografisë rreth kësaj Beteje, “të fituar me gjak e të pashkruar me bojë” deri kohët e fundit, në veçanti një frymë skeptike ndaj saj, ose në mjaft raste folklorizuese.

Libri ka gjithsej 202 faqe, një grup fotosh historike dhe një skemë të zhvillimit të veprimeve luftarake më kryesore.

Libri ndahet në tre krerë. Kreu i parë ka zënë pjesën kryesore si nga vëllimi dhe rëndësia e tij, por edhe dy krerët e tjerë janë pjesë organike e librit, siç kanë qenë pjesë organike e jetës dhe e historisë së atyre viteve të stuhishme.

Të dy portretet biografike (për Ramadan Zaskocin dhe Ali Bakallin) janë të lidhura po ashtu edhe me këtë betejë ku ata kanë qenë drejtues e pjesëmarrës.

Në kreun e tretë janë dhënë dy simbole nga traditat luftarake lumjane, që u prinë ngjarjeve që erdhën më pas në vitet 1910-1912 dhe janë zgjedhur për këtë trimëria e Avdi Sadikit dhe poezia “Luma” e Lasgush Poradecit.

Ky Libër është së pari një nderim dhe homazh për 200 Dëshmorët e Atdheut të kësaj beteje heroike dhe për 4000 luftëtarët e saj trima, të komanduar nga Ramadan Zaskoci, Islam Spahia, Elez Isufi, Ramadan Çejku, Osman Lita e Cen Daci etj.

Beteja e Lumës është shumë popullore. Për të ka tregime që janë kthyer në legjenda, ka këngë epike, ka veprime luftarake fluturuese, ka burra që s’i shpon plumbi, ka fitore madhështore prej mijëra të vrarësh.

● *Libri ka karakter historik dhe mbështetet në dokumente zyrtare të kohës, shqiptare, austro-hungareze, angleze, franceze, ruse, serbe dhe në botime historiografike, që nga viti 1913 deri në ditët tona, të studiuesve shqiptarë e të huaj, në kujtesën e disa pjesëmarrësve dhe bashkëkohësve, në folklorin e pasur të Lumës e të Dibrës, etj.*

Këto të gjitha i ka ngritur si një kullë madhështore populli në folklorin e tij, posaçërisht për të mos e harruar kurrë këtë betejë.

Në anën tjetër janë botimet (libra dhe sidomos artikuj në mediat audio-vizive), që janë shkruar e lexuar për këtë Luftë, mjaft prej të cilëve është vështirë t’i largosh nga folklorizmi dhe disa përmbajnë gjykime subjektivistike, pa analiza historike.

Por ka prej tyre (ende pak) trajtime, bazuar në fakte realiste dhe kujtime pjesëmarrësish ose bashkëkohësish, në të cilat bëhen përpjekje që beteja në fjalë të ulet nga qielli fluturues i folklorit në terrenin luftarak të Lumës.

Në këtë kontekst ky libër, “Beteja e Lumës, 15-18 nëntor 1912”, është një përpjekje për ta paraqitur sa më realisht të vërtetën e saj. Në këtë kuptim libri në fjalë, i cili përpiket të provojë betejën, (një realitet historik i padyshimtë) pret edhe vetë të provohet në realitetin e saj. Është një proces i dyanshëm, i ndërlikur natyrisht. Siç shkruan teoricien i

luftës Trevor Dypoi, “për ushtarakun laborator i vërtetë ka qenë gjithmonë historia ushtarake.”

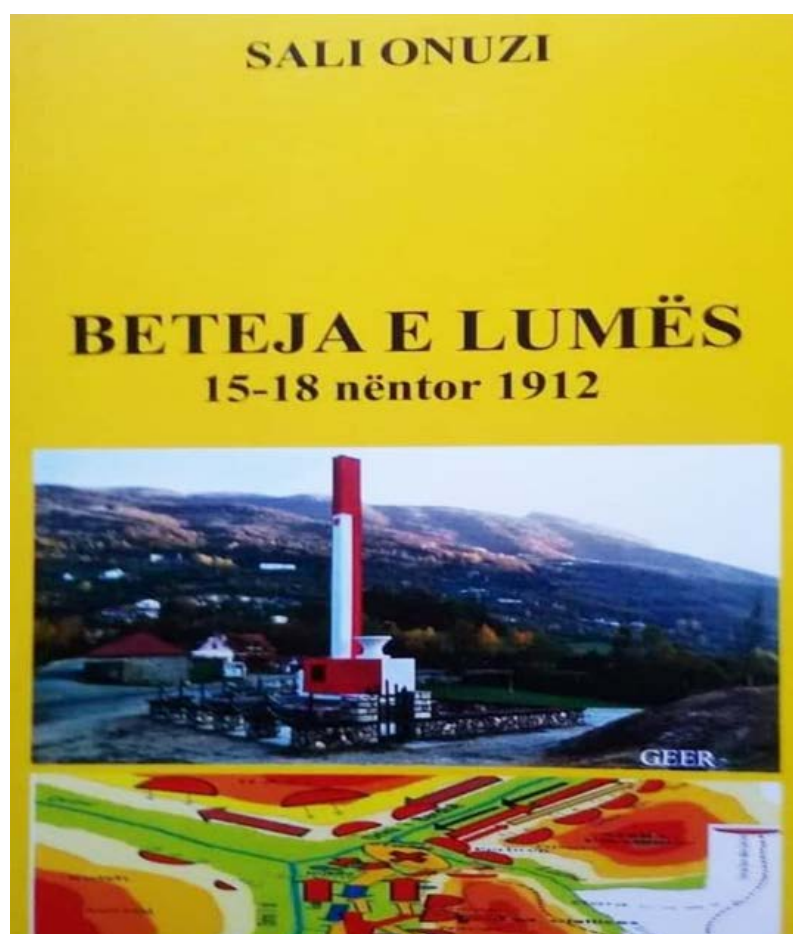
Ajo që ndodhi mes forcave vullnetare shqiptare dhe atyre të ushtrisë serbe, në nëntor 1912 (15-18 nëntor) është quajtur me të drejtë një Betejë, ajo është një betejë e vërtetë, e fundit në Shqipëri kundër ushtrisë serbe në atë vit, dhe beteja e fundit që Luma ka zhvilluar ndërkohë. Në fakt kjo betejë e Lumës i plotëson gjithë kushtet për t’u quajtur e tillë, si nga forcat pjesëmarrëse (4,5 batalione serbe plus paramilitare e komitë, me rreth 5000 veta), kohëzgjatja (katër ditë), hapësira ku është zhvilluar (35 km gjatësi), emocioneve që ka shkaktuar në popull etj. Kjo betejë është përjetësuar edhe në këngë e monumente (dy lapidare, një në Qafë të Kolesjanit dhe tjetri në qytetin e Kukësit).

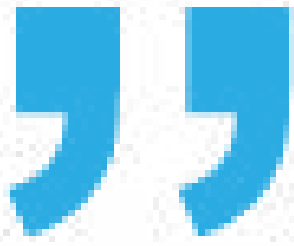
Edhe historiografia ushtarake jugosllave ka qenë e detyruar ta pranojë këtë disfatë të rëndë të forcave serbe, duke pranuar faktin se shqiptarët treguan trimëri të jashtëzakonshme sepse luftonin për liri, për mbrojtjen e vatrave të tyre, se kjo ishte forca që i mobilizoi ata për rezistencë, në një terren të njohur mirë, i vështirë të kalohej nga forcat serbe, të cilat jo vetëm u shpartalluan e u tërhoqën në panik, por lanë qindra të vrarë.

Beteja dhe gjithë lufta e Lumës në nëntor 1912, zë një vend të merituar në Historinë Ushtarake të Shqipërisë të periudhës së Pavarësisë. Vlerat e saj ushtarake janë e do të jenë objekt studimesh e mësimesh .

Luma, frika prej saj, shqiptarëve të verilindjes dhe terrenit malor, i ndaloi një javë forcat e armatës së III-të serbe në rajonin e Prizrenit për t’u riorganizuar, dhe krijoi objektivisht kohë për Ismail Qemalin dhe grupin e tij shoqëruar, që të zbriste në Durrës para pushtimit serb të tij. (Vlorën e kishin bllokuar luftanijet greke).

Dhe më pas Beteja e Lumës, fama e saj, shkuan larg deri në Londër, duke e siguruar Lumën njëherë e përgjithmonë brenda kufirit të shtetit të ri shqiptar. Të gjitha këto dhe më tepër autori Sali Onuzi i përshkruan në librin e tij.

Presidentja Osmani-Sadriu theksoi se promovimi i fuqisë vendimmarrëse të grave në këtë sektor strategjik nënkupton edhe nivelin me të cilin mund të matet niveli i demokracisë në Kosovë. Ndërsa ministri i Mbrojtjes, Armend Mehaj u shpreh se progresi i përgjithshëm shtetëror, qytetar dhe shoqëror, bazohet në fuqizimin dhe kultivimin e vlerave tona unike të diversitetit gjinor, etnik, fetar e kulturor.

Bashkëpunimi

Presidentja Vjosa Osmani-Sadriu: Paqja dhe siguria e qëndrueshme garantohen vetëm me pjesëmarrje të plotë e të barabartë të grave

Me rastin e përvjetorit të miratimit të Rezolutës 1325 të OKB-së për Gratë, Paqen dhe Sigurinë, Ministria e Mbrojtjes, në bashkëpunim me UN-Women, mbajtën konferencën me temën “Roli i grave në sektorin e mbrojtjes dhe sigurisë”.

Presidentja e Republikës së Kosovës, Vjosa Osmani-Sadriu, gjatë fjalimit të saj në përvjetorin e 21-të të Rezolutës 1325 të OKB-së, u shpreh se është e bindur se pa pjesëmarrje të plotë e të barabartë të grave, nuk do të mund të garantohet asnjëherë paqja dhe siguria e qëndrueshme. Më tej, Presidentja Osmani-Sadriu theksoi se promovimi i fuqisë vendimmarrëse të grave në këtë sektor strategjik nënkupton edhe nivelin me të cilin mund të matet niveli i demokracisë në Kosovë. Ndërsa ministri i Mbrojtjes, Armend Mehaj u shpreh se progresi i përgjithshëm shtetëror, qytetar dhe shoqëror, bazohet në fuqizimin dhe kultivimin e

vlerave tona unike të diversitetit gjinor, etnik, fetar e kulturor. Ai theksoi se roli i grave dhe kontributi i tyre, nga pozitave të tyre vendimmarrëse, ka qenë i pazëvendësueshëm në avancimin e proceseve tek synimet strategjike për paqen dhe sigurinë globale. Në këtë ngjarje, përveç përfaqësuesve nga institucionet publike, shoqërisë civile dhe mediave, gjithashtu morën pjesë edhe ministri i Punëve të Brendshme, Xhelal Sveçla si dhe Koordinatorja për zhvillim nga Kombet e Bashkuara në Kosovë, Ulrika Richardson, ku trajtuan progresin e arritur dhe sfidat, sa i përket përfaqësimit të barabartë gjinor në sektorin e mbrojtjes dhe sigurisë.

Mbahet takimi bilateral mes Ministrisë së Mbrojtjes së Kosovës dhe asaj të Shqipërisë në fushën e mbrojtjes

Intensifikim i plotë i bashkëpunimeve civilo-ushtarake

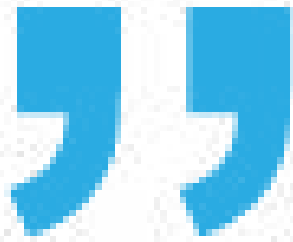
Umbajt takimi vjetor bilateral mes Ministrisë së Mbrojtjes së Kosovës dhe asaj të Shqipërisë në fushën e mbrojtjes. Delegacioni i Ministrisë së Mbrojtjes dhe FSK-së morën pjesë në takimin vjetor bilateral me delegacionin e Ministrisë së Mbrojtjes së Republikës së Shqipërisë dhe Shtabit të Përgjithshëm të Forcave të Armatosura të saj, të mbajtur në Tiranë më 15 Nëntor 2021. Qëllimi i takimit ishte bashkëpunimi dypalësh ndërmjet dy shteteve në fushën e mbrojtjes, planifikimi i aktiviteteve të përbashkëta ndërmjet dy shteteve për vitin 2022, si dhe orientimet kryesore për periudhën e ardhshme.

Me këtë rast, dy delegacionet shfaqën gatishmërinë e plotë për intensifikimin e bashkëpunimit, si në aspekt të shkollimit, trajnimit, shkëmbimit të përvojave si dhe ekspertizës profesionale në shumë degë të fushës ushtarake.

Delegacioni i Ministrisë së Mbrojtjes

dhe FSK-së, u kryesua nga drejtori i Drejtorisë së Politikave të Mbrojtjes, Faruk Geci, i shoqëruar nga Shefi i Stafit të SHP të FSK-së, gjeneral brigade Jeton Dreshaj si dhe anëtarë të tjerë, bartës për planifikimin dhe implementimin e aktiviteteve të përcaktuara.

Kryeministri Zaev, ministrja e Mbrojtjes Shekerinska dhe gjenerali Lavinj, në takim biseduan edhe për përfitimet nga anëtarësimi i Maqedonisë së Veriut në NATO, si kontribut për stabilitet në rajon që garanton investime në shtet, por edhe për kontributin e Maqedonisë së Veriut në misionet e NATO-s.

Ceremonia e nënshkrimit të deklaratës së përbashkët për integrimin

Zaev: Ditë historike për Maqedoninë e Veriut, prej sot jemi plotësisht të integruar në NATO

Kryeministri Zoran Zaev, në prezencë të ministres së Mbrojtjes Radmilla Sheqerinska dhe të gjeneralit Simeon Trajkovski, priti komandantin e Komandës Supreme të Forcave Aleate të NATO-s për transformim, gjeneralin Filip Lavinj, pak para ceremonisë së nënshkrimit të deklaratës së përbashkët për integrimin e Republikës së Maqedonisë së Veriut në NATO.

Me nënshkrimin e kësaj deklaratë të përbashkët, zyrtarisht nis procesi i integrimit ushtarak të Republikës së Maqedonisë së Veriut në strukturat komanduese dhe në strukturën e forcave të Aleancës. Maqedonia e Veriut me përkushtim punoi në proceset që e mundësuan integrimin ushtarak, gjë që e bën vendin të qëndrojë krahas për krahas me aleatët tanë në NATO.

Kryeministri Zaev, ministrja e Mbrojtjes Shekerinska dhe gjenerali Lavinj, në takim biseduan edhe për përfitimet nga anëtarësimi i Maqedonisë së Veriut në NATO, si kontribut për stabilitet në rajon që garanton investime në shtet, por edhe për kontributin e Maqedonisë së Veriut në misionet e NATO-s.

Në takim u theksua se nënshkrimi ceremonial i deklaratës së përbashkët është demonstrim i nderit dhe krenarisë nga përkushtimi i të gjithë atyre që morën pjesë në këtë proces.

MAQEDONIA E VERIUT ËSHTË SHEMBULL PËR RAJONIN PËR ZBATIMIN E REFORMAVE

Linhart: Maqedonia e Veriut nga dhjetori të nisë bisedimet me BE-në

● Ne jemi zotuar, dhe vazhdojmë të zotohemi që nga dhjetori të nisim bisedimet, kjo është kërkesa jonë. Këtë kërkesë e parashtrijmë deri tek partnerët tanë në Bashkimin Evropian, dhe atë në mënyrë intensive”, -tha Linhart.

Ministri federal për Çështje Evropiane dhe Ndërkombëtare të Republikës së Austrisë, Michael Linhart sot në Shkup deklaroi se Vjena zyrtare kërkon që Maqedonia e Veriut të nisë bisedimet për anëtarësim në BE duke filluar nga muaji dhjetor.

Linhart thotë se Maqedonia e Veriut është shembull për rajonin për zbatimin e reformave.

“Ai që e përjashton Ballkanin Perëndimor, e dobëson Evropën. Ne jemi zotuar, dhe vazhdojmë të zotohemi që nga dhjetori të nisim bisedimet, kjo është kërkesa jonë. Këtë kërkesë e parashtrijmë deri tek partnerët tanë në Bashkimin Evropian, dhe atë në mënyrë intensive”, -tha Linhart.

Linhart gjatë qëndrimit të tij në Shkup, deklaroi se Evropa nuk do të jetë e plotë pa integrimin e Ballkanit Perëndimor.

PROF. ASOC. DR. BERNARD ZOTAJ

Beteja e Mushqetasë dhe heroizmi i brigadave partizane

Ngritja e grupeve operacionale

Për çlirimin e qytetit të Tiranës u krijuan një grup operacional me pjesëmarrjen e disa batalioneve të UNÇSH. Për të mos lejuar këtë gjendje, nga grupi operacional u vendos që me forcat e 10 batalioneve, konkretisht një batalion i Br. Së I-rë S (Brigada e Parë Sulmuese), tre të Br. Së IV-të S, dy të Br. Së VIII-të S dhe katër të Br. së XVII-të S, të goditej e të asgjësohej autokolona gjermane, që vinte nga Qafë-Kërraba për Tiranë. Njësitë e tjera të Korparmatës së I-rë S vijonin goditjet kundër autokolonave gjermane në sektorin ku ndodheshin, e duke u shkakuar atyre sa më shumë humbje. Forcat e tjera të Br. së I-rë, IV-të, VIII-të S, gjithsej 7 batalione që mbetën brenda në Tiranë, vijonin mësymjen në frontin e brendshëm të operacionit për asgjësimin e forcave gjermane të rrethuara në kryeqytet. Batalioni i pestë i Br. Së IV-të S u mbajt në rezervë. Ardhja e mjaft forcave gjermane në Tiranë e rriste numrin e tyre në mënyrë të konsiderueshme. Grupimi luftarak gjerman "Steyer" që ishte larguar i fundit nga Greqia, me një efektiv prej rreth 7.000 vetash, u tërhoq nga Elbasani në dy drejtime: Një autokolone me rreth 3.000 forca lëvizin në rrugën Elbasan-Tiranë, e ndjekur nga një pjesë e forcave të Br. së XV-të S, autokolona tjetër me efektiv rreth 4.000 forca, lëvizin në rrugën: Elbasan-Peqin-Kavajë-Durrës-Vorë e goditur nga forcat e Br. së XI-të, XII-të S, në rrugën Peqin-Kavajë. Tërheqja e forcave gjermane në dy rrugëkalime bëhej me qëllim që të siguronin kushte sa më të mira lëvizjeje, të merrnin me vete garnizonet e vendosura në të dy drejtimet, si dhe t'u vinin në ndihmë forcave të rrethuara në Tiranë nga drejtimi i Qafë-Kërrabës dhe i Vorës. Autokolona gjermane që tërhoq në rrugën Elbasan-Tiranë, më 13 nëntor u godit ashpër e befasisht në rajonin e Qafë-Kërrabës nga forcat e batalionit të I-rë të Br. së IV-të S. Armiku nuk mundi të kalonte sektorin e pritës, pësoi humbje dhe për shkak se e zuri nata, u detyrua të ndalej në vend.

Prita e Qafë-Kërrabës

Nga vlerësimi i gjendjes u arrit në përfundimin se autokolona gjermane që tërhoq nga Qafë-Kërraba drejt Tiranës, mund të përparonte deri tek ura e Erzenit dhe aty të ndahej në dy pjesë: njëra të lëvizte në grykën e rrjedhës së lumit Erzen, drejt fshatit Picallë, tjetra të vijonte lëvizjen drejt rrugës automobilistike. Autokolona tjetër, pasi të grumbullohej në rajonin e Vorës, me një pjesë të marshonte drejt Tiranës për të goditur nga shpina forcat partizane, ndërsa me forcat e tjera të tërhoq drejt Shkodrës. Prita në rajonin e Mushqetasë u organizua me dy kurthe: i pari prej Qafë-Kërrabës e deri te ura e Erzenit nga 8 batalione me rreth 1.500 luftëtarë dhe i dyti prej urës së Erzenit deri te ura e Farkës nga 3 batalione, me rreth 700 luftëtarë. Manovra e forcave u krye me shpejtësi e me fshehtësi dhe zgjati rreth 22 orë. Organizimi i luftimeve në pritë u realizua në kohë shumë të shkurtër, për 1-2 orë dhe përfundoi në orën 16.00 të datës 14 nëntor. Forcat u vendosën të maskuara deri 50 m larg rrugës. Pasdite kreu i autokolonës gjermane arriti te ura e Erzenit, ndërsa fundi në rajonin e Qafë-Kërrabës. Ajo u fut e tëra në kurthin e parë të pritës, pa diktuar asgjë. Në këtë kohë forcat partizane hapën zjarr të befasishëm me të gjitha llojet e armëve. Luftimet morën karakter shumë të ashpër. Ato u zhvilluan në largësi të vogla e kryesisht me luftim

trup me trup. Në mëngjesin e 15 nëntorit forcat gjermane ndodheshin të rrethuara nga të gjitha anët.

Kalimi i kurthit

Gjermanët u hodhën në kundërsulme të egra, të mbështetur nga tanke e autoblanda. Pas përpjekjeve të shumta, kreu i autokolonës armike mundi të kalonte kurthin e parë e të futej në të dytin, ku ra përsëri në zjarrin e forcave partizane. Pak forca gjermane (300 veta) u futën në kryeqytet, sepse jo vetëm që çanë me mjete të blinduara, por u ndihmuan dhe nga autoblandat e tanket e ardhura nga Tirana. Deri në këtë kohë nuk ishte arritur një rezultat aq i madh e me leverdi, siç ishte prita e Mushqetasë, ku armikut u vranë më se 2.000 veta, u kapën 300 robër dhe u shkatërrua e u kap i gjithë armatimi, teknika luftarake dhe materiali tjetër. Ky sukses u arrit në saj të marrjes në kohë të të dhënave për lëvizjet e armikut, vlerësimi të shpejtë të gjendjes, marrjes së vendimit të drejtë, vënies në kohë të detyrave luftarake, përqendrimit të një sasive të madhe forcash, manovrës së shpejtë, organizimit të mirë të pritës, shfrytëzimit të terrenit, zhvillimit të luftimeve në largësi të vogla e mbi të gjitha në sajë të moralit të lartë e mjeshtërisë luftarake të luftëtarëve. Ndërkohë që zhvilloheshin me sukses luftimet në pritë e Mushqetasë autokolona tjetër gjermane, që lëvizte në rrugën Elbasan-Rrogzhinë-Durrës-Vorë, u godit dhe u dëmtua rëndë nga forcat e Br. së XII-të S në Bishqem dhe nga forcat e Br. së XI-të S në kodrat e Rrogzhihës. Të dyja këto brigada i vazhduan goditjet kundër armikut në tërhoqje dhe çliruan qytetet Peqin, Rrogzhinë e Kavajë.

Dëmtimi i armikut

Kësaj autokolone dhe forcave të tjera gjermane të garnizonit të Durrësit iu shkakuan humbje të tjera, nga një pjesë e forcave të Br. së X-të S, të cilat pas luftimesh të ashpra më 16 nëntor çliruan Durrësin e Shijakun. Asgjësimi pothuajse tërësisht i autokolonës gjermane në Mushqeta dhe dëmet e shumta që iu shkakuan autokolonës tjetër armike në rrugën Peqin-Durrës-Vorë, i vunë në gjendje tepër kritike forcat gjermane të rrethuara në Tiranë. Ato humbën çdo lloj shprese shpëtimi. Shtabi i Përgjithshëm

i Vermahtit, duke vlerësuar gjendjen e këtyre forcave, vinte në dukje se zhvendosja e pikës së gravitetit nga veriu vonohet të paktën dy javë, për shkak të aktivitetit intensiv të bandave kundër lëvizjeve të marshimit dhe evakuimit në zonën e Tiranës. Goditja kryesore në frontin e brendshëm të jepej me krahët e brendshëm të dy Br. të IV-të, VIII-të S në sektorin e Tiranës së Re dhe ajo ndihmë me Br. e I-rë S në Tiranën e Vjetër, kurse ndërtimi operativ përbëhej në një skalion, me rezervë një batalion. Br. e I-rë S mori detyrë të vijonte mësymjen nga vija e zënë e të asgjësonte armikun në pikëmbështetjet e tij në: autorepart, Burgu i Ri, shtypshkronja "Atdheu", tek ndërtesa Njësia 3, Radio Tirana, hotel "Dajti", Bashkia, sheshi para Muzeut Historik Kombëtar, e të dilte në qendër të sheshit "Skënderbej". Br. e IV-të S të ngushtonte frontin, të vijonte mësymjen në vijën: Pallati Mbretëror (Pallati i Brigadave), në të majtë të kishës së "Shën-Prokopit" (rreth 2.5 km front), Tiranës së Re, sheshin e ministrive, ku të merrte takim me forcat e Br. së I-rë, VIII-të S. Me qëllim që të rritej vëllimi

i zjarrit në sektorin e Tiranës së Re, ku mbrojtja e armikut ishte më e fortifikuar, u bë përqendrimi i artilerisë së brigadave. Bateria e artilerisë e Br. së I-rë S iu dha në përfundim Br. së IV-të S, me detyrë të bënte zjarr në pikëmbështetjet e armikut në Pallatin Mbretëror e në kishën e "Shën Prokopit". Bateria e artilerisë e Br. së VIII-të S mori detyrë të bënte zjarr në pikëmbështetjet e armikut në kazermat "Shkumbini". Para fillimit të mësymjes, u dhanë udhëzime që të vi-

heshin në veprim të gjitha armët e rënda, si artileria, mortajat, pushkët kundërtanke e mitralozat e rëndë.

Sulmi final dhe veprimet taktike

Sulmi duhet të vijonte pa ndërprerje. Qëndresa që do të paraqiste armiku në objektivat e parë të sulmit nuk duhej të ndalonte përparimin e forcave tona për t'u futur në thellësi të tij. Vendet që paraqitnin qëndresë, të mbaheshin të veçuara dhe të kapeshin një nga një më pas. Gjatë natës së 10-11 nëntorit u zhvilluan veprime sulmuese në të gjithë sektorët e mësymjes, pa ndryshuar regjimin e mëparshëm të luftimeve. Kjo i hoqi mundësinë armikut që të zbulonte përgatitjet që bëheshin për fazën përfundimtare të operacionit dhe për një mësymje më të gjerë. Më 11 nëntor, shtabet e brigadave, veçanërisht ai i Br. së VIII-të S dhe ato të batalioneve, u njohën me terrenin dhe organizuan luftimin, ku përcaktuan mbrojtjen e armikut, sektorët dhe drejtimet e mësymjes, rendimin e luftimit, objektet e sulmit, mënyrën e veprimit për marrjen e pikëmbështetjeve, u dhanë detyrat luftarake, u

organizua bashkëveprimi etj. Të gjitha armët e rënda, si mortajat, mitralozat e rëndë, pushkët kundërtanke u vendosën në pozicione të përshtatshme. Kujdes iu kushtua, organizimit të ndërlidhjes, për të cilën u caktuan nga 4 lajmëtarë, që nga kompania e lart, dhe u organizua ndërlidhja me radio ndërmjet shtabit të Divizionit dhe Korparmatës. Para se të kalohej në mësymje, mbi pikëmbështetjet e para të armikut u hap zjarr i dendur dhe i përqendruar me të gjitha armët e rënda.

I efektshëm ishte veprimi taktik shpënmarrës i një toge të batalionit të pestë të Br. së I-rë S, e cila gjatë natës së 10-11 nëntorit depërtoi në brendësi të armikut që mbrohej në ndërtesat e Maternitetit e të shtypshkronjës "Atdheu", e sulmoi atë në befasitë të plotë nga shpina dhe e kapi këtë rajon. Batalioni i dytë i Br. i I-rë S, sulmoi armikun në pikëmbështetjen te Burgu i ri, por nuk e mori dot. Pas këtij veprimi, një pjesë e forcave e mbajti të rrethuar armikun ashtu si edhe më parë, kurse pjesa tjetër përparoi në thellësi të qytetit dhe kapi ndërtesën e Radio-Tiranës. Batalionet e tjera të Br. së I-rë S me sulme të shpejta e të vijueshme kapën kodrat e Fuat Beut, ndërtesat e Legatës Amerikane, krejt Pazarin e Vjetër etj. Sukses arritën edhe forcat e Br. së IV-të, VIII-të S të cilat me krahët e brendshëm shpërthyen mbrojtjen e armikut ndërmjet kishës së "Shën Prokopit" dhe kazermeve "Shkumbini". Një pjesë e forcave hynë thellë në zonën e Tiranës së Re, duke mbërritur te fusha e Shallvares, shkolla 9-vjeçare "20 vjetori" e ndërtesat rreth saj. Në këto kushte armiku, për të mos rënë në rrethim në kishën e "Shën Prokopit", u tërhoq. Armiku, i detyruar nga sulmet e vrullshme të forcave të tri brigadave, u tërhoq sidomos në sektorin e Tiranës së Re dhe u grumbullua në qendër të Tiranës, si në: ndërtesat e ministrive, te Sahati, hotel "Dajti", Banka, Bashkia, hotel "Kontinental", (hotel "Internacional"), Shtëpia e Oficerëve. Gjithashtu ai qëndronte me këmbëngulje në kushte rrethimi në pikëmbështetjet: Burgu i Ri, Pallati Mbretëror, kazermat "Shkumbini". Armiku në këto pikëmbështetje u mbajt i rrethuar për disa ditë, pa lidhje zjarri e taktike me forcat e tjera të tij të rrethuara në qendër të Tiranës. Komanda gjermane në këto kushte dha disa kundërsulme, me qëllim që të zgjeronte unazën e rrethimit, të mbante të hapur rrugën e Elbasanit e të rimerrte Radio-Tiranën. Kundërsulmi i armikut dhënë më 12 nëntor nga sheshi "Skënderbej" drejt rrugës së Elbasanit nuk pati sukses, sepse batalioni i tretë i Br. së I-rë S e goditi atë në të dyja anët e rrugës nga Sahati e deri te Biblioteka Kombëtare, sot dega e Bibliotekës Kombëtare dhe e detyroi të hiqte dorë nga qëllimi i tij. Kundërsulme të tjera të përsëritura dha armiku më 13 nëntor, drejt rrugës së Kavajës të shoqëruar me disa autoblanda, me anën e të cilave mundi të rimerrte Radio-Tiranën vetëm për pak orë, sepse forcat e batalionit të dytë të Br. së I-rë S e ato të batalionit të tretë të Br. së VIII-të S e kapën atë përfundimisht. Ndërkohë dhe njësitë e tjera të Korparmatës zhvilluan goditje të vijueshme kundër garnizoneve armike dhe autokolonave të tij në lëvizje, në të gjithë zonën e operacionit. Kjo bëri të mundur që të dështonin të gjitha përpjekjet që bënte autokolonat gjermane për t'u futur në kryeqytet, sidomos nga drejtimi i rrugës Vorë-Tiranë. Forcat e Br. së X-të, XXIV-të S dhe të batalionit "Antonio Gramshi" nëpërmjet pritave të organizuara në rrugën Tiranë-Vorë i goditën rreptë forcat armike, gjë që çoi në dështimin e të gjitha përpjekjeve të autokolonave gjermane për t'u futur në kryeqytet. Forcat e Br. së XV-të S, pas luftimeve të ashpra, më 11 nëntor çliruan qytetin e Elbasanit. Tirana u çlirua më 17 nëntor 1944.

Momente nga pastrimi në Durrës, Vlorë, Gjirokastër, Mat dhe Bregu i Lumit, Tiranë

---SHQIPËRI E PASTËR---

